

Emlékezzünk
március 15-ére!

PETŐFI SÁNDOR AZ ITÉLET

A történeteket lapozám s végére jutottam,
És mi az emberiség története? vérfolyam, amely
Ködbevesző szikláiból a hajdanna ered ki,
És egyhosszában szakadatlan foly le korunkig.
Azt ne higyétek, hogy megszűnt már. Nincs pihenése
A megeredt árnak, nincsen, csak a tenger ölében.
Vértengerbe szakad majd a vér hosszú folyója.
Rettenetes napokat látok közeledni, minőket
Eddig nem látott a világ; s a mostani béke
Ez csak ama sírcsend, amely villámnak utána
A földrendítő mennydörgést szokta előzni.
Látom fátyolodat, te sötét mélytitku jövendő,
És, meggyujtván a sejtét tündéri tüzét, e
Fátyolon átlátok, s attól, ami ott van alatta,
Borzadok, iszonyodom, s egyszersmind kedvre derülök
És örülök szilaján. A háboru istene újra
Fölveszi pánccélját s kardját markába szorítván
Lóra ül és végigszánguld a messze világon,
És a népeket, eldöntő viadalra, kihíja.
Két nemzet lesz a föld ekkor, s ez szembe fog állni:
A jók s a gonoszak. Mely eddig veszte örökké,
Győzni fog itt a jó. De legelső nagy diadalma
Vértengerbe kerül. Mindegy. Ez lesz az ítélet,
Melyet ígért isten, próféták ajkai által.
Ez lesz az ítélet, s ez után kezdődik az élet,
Az örök üdvesség; s érette a mennybe röpülnünk
Nem lesz szükség, mert a menny fog a földre leszállni.

(Pest, 1847. április)

Bűnügyi helyzetkép Pest megyében

„Nem győzik eléggé hangsúlyozni, hogy rendkívül fontos a bűnmegelőzés. Az összefogás, a nyitott állampolgári figyelem. Zárójelben jegyeznék meg: a bűnmegelőzés egyik fajtája lehet például, ha a rendőrnek nincsenek anyagi gondjai, nem kell demonstrálnia, harcolnia túlórapénzért, üzemanyagért a szolgálati kocsiba, vagy mobiltelefonért, irodai felszerelésért.”

(3. oldal)

HÁZUNK TÁJÁRÓL

„Ma a kérdés a kommunista párt léte. Ezek nagy szavaknak tűnnek, de nem azok. A kommunista párt veszélyben van. A mi kötelességünk, és a Te személyes kötelességed is, hogy ezt a veszélyt elhárítsuk.”

„Múlt heti számunk megjelenése óta sokan kérdezik olvasóink közül, hogy a Központi Bizottságnak mire is van joga. A pártellenzék igyekszik zavart kelteni, pedig a szervezeti szabályzat kristálytisztán rendezte ezt a kérdést. Minden fórumon, ahova a pártellenzék képviselői eljutnak, legyen az internet vagy éppen séggyel a legújabb ellenzéki összefogással, immáron Egerben, azt hangoztatják, hogy a Központi Bizottságnak nincs joga őket kizárni a Munkáspártból.”

(4. oldal)

„Az is fontos része lehet a munkának, hogy elkészítik a megye politikai térképét. Megjelölve területileg és fontossági megosztásban, hol, milyen erők állnak a Munkáspárt ellenében, milyen a helyi társadalom 'színezete', milyen civil vagy más szervezetekre, személyekre kell figyelni, mely településeken és főleg kikre lehet számítani! Vagyis: szemléletes segéd-eszközökkel állni a tömegmunka rendelkezésére.”

(5. oldal)

„Érjük el áprilisig az egymilliót! – mondták többen is, akik látták az Ezres Klub eddigi tevékenységének eredményét. Örömmel jelentjük, hogy az Ezres Klub eddigi gyűjtése a héten elérheti a 600 ezer forintot. Gratulálunk és köszönjük mindenkinek.”

„Az elnökség áttekintette a választási program irányelveinek előkészületeit. Nagyon sok javaslat érkezett az Ideológiai Bizottság tagjaitól, és sok más párttagunktól is. Általános az igény, hogy a program rövid, közérthető legyen, a munkához, a dolgozó emberhez szóljon.”

(8. oldal)

„A rossz hányja,
a rossz veti
az embert,
– ez kijár neki.”

Száz éve született

József Csernok

(8. oldal)

FÜSTADÓ, KAPUADÓ MEG A TÖBBIK

„Mára nagyhatalmú intézménnyé lett az APEH. Mi több, neve rettegetté vált – ha valakinek nem tetszik a szomszédja, elég egy telefon, akár névtelenül, és máris nyüzsgönek a revizorok az ellenlábás vállalkozásban...”

(3. oldal)

CIKKEINKBŐL

◆ A béke asszonyai

(3. oldal)

◆ Emlékezzünk a felszabadulásra!

(5. oldal)

◆ Vélemények a 13. havi nyugdíjról

(6. oldal)

KÜLPOLITIKA

„Függetlenné válása óta India három háborút vívott nyugati szomszédjával, Pakisztánnal, és egy rövid, ám véres csatát Kínával. A kasmíri vita ma sem megoldott, de folynak a tárgyalások a pakisztáni vezetéssel.”

„Condoleezza Rice láthatólag „elfelejtette”, hogy az USA a BT felhatalmazása nélkül rohanta le Irakot, és közel két éve megszállva tartja a középkeleti országot.”

(2. oldal)

EZ TÖRTÉNT a nagyvilágban

Március 2. **Életbe lépett** az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által évek óta szorgalmazott dohányzás elleni keretegyezmény, melyet 168 ország írt alá. Az államok azt vállalták, hogy a cigarettás dobozok felületének harminc százalékát az ártalmak ismertetésére fordítják, és öt éven belül dohányhirdetési tilalmat rendelnek el. A WHO adatai szerint a dohányzás a világon a második vezető halálok.

Március 3. **Romániában új lejt** vezetnek be négy nulla leghagyásával július 1-jétől. Ezt előkészítendő márciustól a kereskedők, szolgáltatók már az új pénznemben is kötelesek feltüntetni az árakat. A magas infláció miatt bevezetendő új pénz méretei a későbbi átállás költségeit csökkentendő, megegyeznek majd az euróval. Legutóbb 1947-ben volt pénzügyreform Romániában.

Március 4. **Minden eddigi rekordot megdöntött** a munkanélküliség Németországban: jelenleg 5,2 milliónyian vannak állás nélkül, túlszámolva ezzel a januári adatokat. Ennek részben az is oka, hogy ez évtől a szociális segélyen élő munkaképes embereket is a munkanélküliek között tartják nyilván. A szakértők szerint a gazdasági növekedés is kisebb lesz a vártnál, már csak egy százalékos GDP-bővülést jósolnak.

Várakozók a berlini munkaügyi hivatal előtt

Március 5. **Egyre növekszik a gyermekszegénység**, a világ leggazdagabbjai-ként számon tartott országokban is – állapította meg az UNICEF, az ENSZ Gyermekalapja. Az utóbbi tizenöt évben szinte minden „gazdag” országban rosszabbodott a gyermekek helyzete. Dániában és Finnországban a legkedvezőbb a gyermekszegénységi mutató, Magyarország a 24-es listán a kilencedik helyen áll.

Március 6. **Abszolút többséget szerzett** a moldáv parlamenti választásokon a 2001 óta kormányzó Kommunista Moldovai Pártja (KMP). A szakértők egyetértenek abban, hogy a párt nevével elmentésben inkább szociálliberalisnak tekinthető. Céljai között szerepel a privatizáció folytatása és a mielőbbi EU-tagság.

Március 7. **Megnyílt a kínai Országos Népi Gyűlés kilencnapos évi ülészaka**, melyen közel háromezer küldött vesz részt. A gyűlésen várhatóan elfogadják egy törvényt, amely megtiltja Tajvan elszakadását Kínától. A parlament elfogadja a költségvetést is, amelyben éves szinten 12,6 százalékkal növelik az ország védelmi kiadásait.

Március 8. **A New York-i terrortámadás óta** jelentősen növekedett a muszlimok elleni diszkrimináció az Európai Unióban – állapította meg a Nemzetközi Helsinki Szövetség. Nagy-Britanniában például több muszlimot indokolatlanul tartóztattak le, Franciaországban a fejkendőellenes törvény nehezíti a nők életét, a németek nyolcvan százaléka pedig az iszlám szót a terrorizmussal azonosítja.

Február 14-én Bejrút elegáns belvárosában máig ismeretlen haterű, profi módon előkészített merénylet áldozata lett Rafik al-Hariri volt libanoni kormányfő. A robbanás során nemcsak a hatvanéves politikus, hanem több kísérője is életét veszítette. A szaúdi állampolgársággal rendelkező, sikeres vállalkozóként tevékenykedő Hariri ötször volt az ország miniszterelnöke, vagyonát a Forbes amerikai magazin 3,5 milliárd dollárra becsüli.

A politikusokkal történő leszámolás már régóta gyakorlattá vált Libanonban, de a Chirac francia elnök személyes barátjának tekintett Hariri halála országhatáron belül és kívül szokatlanul nagy visszhangot váltott ki. A Szíriával szemben álló helyi erők, az izraeli vezetés, a média jelentős része, valamint az iraki véres konfliktusból kiutat kereső Bush-adminisztráció a damaszkuszi kormányhoz közel álló szervezetek akcióját sejtetik a tragikus esemény hátterében.

Az Izraellel határos Libanonban jelenleg mintegy 14 000 szír katonai állomásozik, akiknek a jelenléte elleni tiltakozó akciókat állítólag Hariri is finanszírozta. Az ENSZ Biztonsági Tanácsa a múlt év szeptemberében Párizs és Washington egyetértésével hozott, 1559. számú határozatában követelte az idegen csapatok kivonását Libanonból. A szír egységek távozása előnyös lenne Izrael számára, mert meggyengülne az Irán és Szíria által támogatott, a zsidó településeket rendszeresen támadó libanoni Hezbollah bázisa.

Az iraki háború kitörése óta

Irán mellett Damaszkusz is az Egyesült Államok egyik fő célpontjává vált. Az amerikai diplomácia Janus-arcú új sztárja, Condoleezza Rice külügyminiszter a napokban szokatlanul keményen támogatta a Basar Aszad elnök által vezetett szír kormányzatot. A külügyminiszter a Biztonsági Tanács határozatának azonnali végrehajtását, valamint „igazságos és szabad választásokat” követelt Libanonban.

Condoleezza Rice láthatólag „elfelejtette”, hogy az USA a BT felhatalmazása nélkül rohanta le Irakot, és közel két éve

„Az egypólusúvá vált világban az Egyesült Államok kétféle mércét használ, és érdekeinek megfelelően támogatja vagy elutasítja a nemzetközi szervezetek döntéseit.”

megszállva tartja a közép-keleti országot. A Biztonsági Tanács határozatai ellenére Izrael nem ürítette ki a Szíriához tartozó, 1967-ben elfoglalt Golan-fennsíkot, sem a palesztin lakosságú gázai övezetet, sem Ciszjordániát. Az egypólusúvá vált világban az Egyesült Álla-

Basar Aszad

mak kétféle mércét használ, és érdekeinek megfelelően támogatja vagy elutasítja a nemzetközi szervezetek döntéseit.

A térség egyes szakértői kételkednek abban, hogy Damaszkusz keze lenne a Rafik al-Hariri elleni merényletben.

Ejal Zisser, a tel-avivi Dayan Intézet ismert kutatója szerint „teljesen ésszerűtlen az a vélemény, hogy az akciót a szírek követték el, mivel Szíriának nem érdeke, hogy bizonytalan helyzet alakuljon ki Libanonban”. A volt kormányfő

halálának politikai merénylet vagy üzletfelei leszámolási akciója lehet az oka, de a tragikus eset elsősorban Washington számára biztosít újabb adut a szorongatott Szíria ellen. Émile Lahoud libanoni köztársasági elnök viszont kijelentette, hogy „sohasem felejtsük el Szíria se-

gítségét, ami véget vetett az ország kettéosztásának, és hozzájárult a stabilitás megeremtéséhez”.

A damaszkuszi kormány időhúzásra törekszik. Megpróbálja a libanoni befolyását gyengítő csapatkivonást elődázni, és egységeit a határhoz közeli térségben, illetve a stratégiai fontosságú Bekaa-völgyben összpontosítani. Aszad elnöknek a fokozatos kivonulásra vonatkozó tervét az EU, Oroszország és az arab államok többsége „pozitív lépésnek”, az USA valamint Izrael pedig elégtelennek tartja.

A hazánkhoz képest egytizednyi területű, mintegy 4,2 millió lakosú országban májusban parlamenti választásokat tartanak. Rafik al-Hariri halála könnyen felboríthatja a síták, a szunniták, a drúzok és más csoportok közötti törekény egyensúlyt, ami újabb vérontáshoz vezethet. A bejrúti utcai megmozdulások hatására a múlt héten lemondott Omar Karamé, a szír orientációt képviselő miniszterelnök. A főváros egyes negyedeiben, Tripoliban, Nabatiában és más városokban viszont Lahoud libanoni és Aszad szíriai elnökök éltető tüntetések voltak.

A Közel-Kelet Svájcának nevezett Libanonnak egyelőre nincs kormány, és a washingtoni valamint a brüsszeli döntéshozók által elképzelt „igazi demokrácia” megteremtése sincs napirenden.

Lengyel Ákos

India – konfliktusok a szomszédokkal

Függetlenné válása óta India három háborút vívott nyugati szomszédjával, Pakisztánnal, és egy rövid, ám véres csatát Kínával. A kaszíri vita ma sem megoldott, de folytak a tárgyalások a pakisztáni vezetéssel. Az indiai-kínai határ három és fél ezer kilométerének helye sincs pontosan kirajzolva a Himalája vonulatában, de jegették a kölcsönös területi követeléseket, és viszonyuk ma inkább partneri, mint ellenséges.

E két meghatározó bilaterális kapcsolat mellett háttérbe szorult India viszonya a többi szomszédjával. Az utóbbi hónapokban azonban részben belpolitikai események, részben a szomszéd országokban zajló folyamatok Indiára gyakorolt hatása bővítette az indiai külpolitika hatósugarát.

Nepálban nyolc éve polgárháború dúl. A maoistáknak nevezett gerillák az ország 75 területéből 68-at ellenőriznek. (Kínának semmi köze a gerillákhoz.) A király a hadseregre támaszkodik, néhány hete a demokrácia látszatával sem tördelve fölözslatta a kormányt. India támogatja a királyi diktatúrát, fegyvereket is szállított katonáinak. Ennek az a magyarázata, hogy Indiában is szaporodnak a nepáliakkal kapcsolatban álló, maoistának – vagy naxalitának – nevezett csoportok, nevükben gyakran a kommunista jelzővel. India 593 megyéjéből már 157-ben léteznek szervezeteik, a nepáliakkal azonos anarchista nézetekkel. Az indiai társadalom problémáit erőszakkal akarják megoldani, fegyveres akciókat is beleértve. Az indiai polgári hatalom joggal fél attól, hogy a gerillák nepáli győzelme lendületet adna az indiai szervezeteknek.

Az indiai kommunista pártok nem támogatják a nepáli monarchiát, de elhatárolódnak azoktól, akik a Nepálban alkal-

mazott gyakorlatot India viszonyai között is lehetségesnek tartják. Az indiai kormánynak a királyi hatalom segítése helyett a békés megegyezést kellene sugallni, mert a gerillák legyőzése már nem lehetséges. A további fegyveres harc rövidesen azt eredményezi, hogy a király csak a kapituláció módjáról tárgyalhat. Mivel India nem a tárgyalások érdekében lép fel Nepálban, nagy a veszélye annak, hogy a belső bajok elhárítására sem a békés, hanem a katonai megoldást erőlteti.

Az ország észak-keleti részén, a Nepál és Banglades közötti – viszonylag – szűk folyosó mögött terül el India 28 szövetségi államából hét, mintegy 200 etnikummal és egy tucatnyi szeparatista mozgalommal. Manipur államban még az elő-

ző kormány idején kezdődtek zavargások a hadsereg durva fellépései, foglyok kínzása és az emberi jogok megsértése miatt. A kommunista pártok bírálták az új kormányt, mert nem orvosolta a sérelmeket, és nem tette meg a szükséges intézkedéseket. Emiatt a térség más államaiban, elsősorban Asszámban és Nagaföldön erősödtek a terrorista robbantások és a fegyveres támadások.

Tekintettel arra, hogy a fegyveres szeparatista mozgalmak kiképzőbázisai és támadásaik kiindulópontjai a környező országokban vannak, India diplomáciai nyomást gyakorol szomszédaira, hogy szüntessék meg a fegyveres támaszpontjait. Bhután eleget téve a követelésnek, katonai erővel megsemmisítette a táborokat. Tavaly októberben hasonló fellépésre szólították fel a Mianmarban (Burmában) uralkodó katonai junta vezetőjét is, indiai hivatalos látogatása során. Ennek várhatóan nem lesz sok eredménye, mert a junta „saját” szeparatista mozgalmai-

Kaleda Zia

val sem tud leszámolni, diktatórikus módszereivel sem.

A legnagyobb gondot Banglades okozza. A Kaleda Zia kormányzásával uralkodó koalíció egy olyan iszlám párta támaszkodik, amelyet nemcsak az indiaiak tartanak szélsőségesnek. Nem meglepő, hogy támogatják Asszámban, Megalában és Manipurban a muzulmán szervezeteket, felszítva a hinduk elleni vallási gyűlöletet. Indiai vélemények szerint 194 gerilla támaszpont működik Bangladesben. A legvéresebb terrorista akciók színhelye Nagaföld volt, ahol van egy erős etnikai szervezet is, amely békés eszközökkel törekszik az önállóságra.

Az indiai kormány nehéz döntések előtt áll. Nem lesz könnyű szomszédjaival és a szeparatista mozgalmakkal békés úton, tárgyalásokkal megegyezni. Az a nagyhatalmi reflexet azonban mindenképpen mellőzni kellene, amely az ilyen konfliktusok kezelésére egyetlen választ ismer: több katonát küld a válságövezetbe.

Pesti Lajos

Indiai gyerekek

A béke asszonyai

Az erőszakos viselkedés erkölcsileg elfogadott lett az utóbbi tizenöt évben. A parlamentben dúló küzdelmek kihatnak az egész országra. A politikai különállás éket ver az emberek közé, megmérgez minden kapcsolatot, akár üzleti, baráti vagy netán érzelmi kötődésről is legyen szó. Magyarország ma agyonpolitizált és a végtelenségig megosztott. A felső körökben zajló küzdelmek megfertőzik az egész társadalmat. Az újjazdag nagypolgárságtól kezdve egészen le, az „egyszerűbb” néposztályokig. Az emberek a végtelenségig ingerültek lettek. Pedig a békére és a kiegyezésre nagy szükség lenne. Ám ennek a lehetőségére egyenlő a nullával.

Mindenki mindenki ellen

Ezer önző érdek szabdalja cefatokra az országot és ezek mindegyikét egyidejűleg figyelembe venni szinte lehetetlen. De mégis, miért volna lehetetlen? A mi oldalunkon álló, baloldali gondolkodású embernek szinte kézenfekvő egy leegyszerűsített, ám mégis frappáns és helyes válasz. Nem elsősorban az emberek a rosszak, hanem a rendszer maga. A kapitalizmusban van a hiba, ebben a Magyarországon eluralkodott vadkapitalista rendszerben. Hiszen ez nem más, mint harc, küzdelem, elnyomás és (egészségtelen) verseny.

Már ott tartunk, hogy a mai fiatal szülők is erre a folyamatos harcra, küzdelemre nevelik a gyermekeiket. Amerikai módon mindig elsőnek kell lenni mindenben, mert a győztes minden, a többinek (még a másodiknak sem) nem jut semmi. Persze ez az agresszív életforma elsősorban a férfiaknak kedvez. Ebben a globalizált társadalomban a fiúgyermekeket alapvetően is harcra nevelik, akár az iskolai előmenetelről, akár pedig a társasági életéről, baráti körről van szó. A televízió, a számítógépes játékok, az internet, mind-mind az agresszivitást közvetítik a gyerekeknek. Csoda-e hát, hogy fiatal felnőtteknek szokatlanul erős agresszivitással indulnak az életnek?

Ám ez már nem vezet sehová. Győztes nincs, csak vesztes, hisz azok vagyunk mi mindannyian, ebben az örökös és értelmetlen küzdelemben. Hiszen végre építeni kellene ezt az országot és nem pedig rombolni!

Nőket a közéletbe!

De ehhez békére van szükség. Békét pedig szerintem úgy lehet teremteni, hogyha megoldjuk vagy pedig akár elsímítjük az ellentéteket. De ezt ne várjuk el azoktól, akik már több mint egy évtizede folyamatosan harcolnak egymással!

Új emberekre van szüksége ennek az országnak. A politikai életben olyanok legyenek döntési pozíciókban, akik képesek a béketeremtésre. Akik nem a küzdelmet, a harcot tartják létük alapelemeinek, hanem a nyugalmat és a békés építést. És mivel véleményem szerint egy ilyen elmérgesedett politikai helyzetben erre egy nő sokkal alkalmasabb, több asszonyt kellene felváltani a politikai pozíciókba helyezni.

Persze vannak olyan férfiak, akik úgy gondolják, hogy az asszonyok nem alkalmasak a közszereplésre. Szerintük jobb lenne, ha a fakanál mellett maradnának és ki sem lépnének a konyhából. Azoknak, akiknek ez a véleményük, nincsen igazuk. Amióta a nők megjelentek a közéletben, már számtalanszor bebizonyították, hogy ha kell, ugyanazokra a dolgokra képesek, mint a férfiak. Mégis egy nőnek még mindig sokkal többet kell dolgoznia az elismerésért, mint egy férfinak.

Béketeremtés a politikában

Ha csak egy picit is körbenézünk a világban, vagy visszatekintünk a történelemben, tapasztalni fogjuk, hogy milyen komoly szerepet játszottak és játszanak most is a női politikusok vagy akár a női uralkodók a világpolitikában.

Amikor egy nő áll a vezetői helyen, kevésbé nyilvánul meg vele szemben a férfiaknál már megszokott pozícióharc. Így az asszony könnyebben áthidalhatja az ellentéteket, könnyebben békét teremthet, mint férfi politikustársai. Így tehát eleve sokkal eredményesebb lehet, mint ők. Különösképpen abban a helyzetben, ami most Magyarországon van. Hiszen a folyamatos küzdelmeknek és káosznak köszönhetően hatalmas a nyomor, újabb és újabb rétegek szegényednek el és ezekkel az emberekkel valakinek végre törődniük kell!

A nőknek erősebb empátiái készségük van, mint a férfiaknak. Jobban átérzik a szegények, a nyomorgók helyzetét, erősebb a szociális érzékenységük. És erre van most ennek az országnak szüksége. Az együttérzésre! A szegénység és a nyomor csökkentésére!

Fort András

Bűnügyi helyzetkép Pest megyében

Nehéz eldönteni: a rendőrség egy lépéssel a bűnözők előtt jár, vagy egy lépéssel utánuk? Ami a bűnmegelőzést illeti, valóban egy lépéssel előttük, hiszen magam is tudok meghiusult betörésről, gépkocsilopásról – mert az emberek jobban odafigyeltek a dolgaikra. S nem is ok nélkül, egyrészt az eddigi esetekből tanulva, másrészt évek óta plántálják beléjük, hogyan vigyázzanak értékeikre.

A másik igaz mondás: a statisztika olyan, mint a bikini – sok mindent feltár, de a lényegét elfedi. Most nem kevés dicsőítővel adta közre a Pest Megyei Főkapitányság a jelentést: néhány éve még évi 52 ezer bűncselekmény történt, tavalyra viszont 39 ezerre csökkent a számuk! S itt a lényeg, hogy igen nagy összefogásra volt szükség – a fővárosi agglomerációban – a magasra nőtt bűnözés megfékezésére.

Mindenben tetemes részük volt például az önkormányzatoknak – mondta Ignác István főkapitány –, illetőleg a településeken működő polgárőrségnek. A megyében 143 egyesületük működik, hétezer ember közreműködésével.

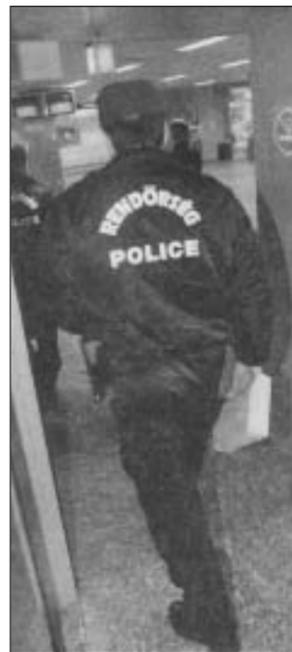
Aztán itt van az egy lépéssel „mögötte” is, mert az a szám ugyancsak elhangzott, hogy Pest megyében naponta 15 lakást, nyaralót törnek fel és egy autót lopnak el! Pedig a szírnázó, kék fényes autók ott vannak a közterületen, az országutakon – fagyban, hóviharban, rekkenő hőségben! S a polgárőrök is éjszakánként járőröznek a közterületen, a településeken vigyáznak a járművekre nyugalmat. És mégis...

Nem győzik eléggé hangsúlyozni, hogy rendkívül fontos a bűnmegelőzés. Az összefogás, a nyitott állampolgári figyelem. Zárójelben jegyeznék meg: a bűnmegelőzés egyik fajtája le-

het például, ha a rendőrnek nincsenek anyagi gondjai, nem kell demonstrálnia, harcolnia túlorapénzekért, üzemanyagért a szolgálati kocsi, avagy mobiltelefonért, irodai felszerelésért. (Ismerek települési polgármestert, aki zsebébe szüllyeszt néhány tekerecs faxpapírt, ha a rendőrség felé vezet az útja...)

Persze mindenütt végül is a társadalom, az emberek alapérdeke, hogy a bűnözők – akik nem „népi hősök”, a szegénység jótévedői – ne bonthassák meg a nyugalmat, az otthonok, a munkahelyek rendjét, biztonságát. Még akkor sem, ha mindez egybeesik a milliárdosok, a vagyonosok érdekeivel! Az emberek többsége azért inkább a két keze munkájából él. Ők tudják igazán értékelni, hogy mit jelent: a Pest Megyei Önkormányzat a BM Országos Bűnmegelőzési Központjától 800 ezer forintot nyert pályázat útján. Nem nagy pénz, de valamire elég az is.

Olyasmire, ami a bűnmegelőzést szolgálja. Alapját képezi ez utóbbi az önkormányzat 1995 óta létező Közbiztonsági Konceptjének. Így történhetett, hogy tavaly Dány és Alsónémedi egy-egy millió forintot nyert, Isaszeg és Budakeszi pedig 500-500 ezer forintot, amelyet a közbiztonságra fordíthat. S kimondottan a civil

szervezetek, a polgárőrség és a tűzoltó-egyesületek részesei lehetnek bizonyos felszerelésben. További kilencmillió forintot osztott szét tavaly az önkormányzat hasonló célokra.

De van, ami nem kerül pénzbe, ilyen a SZEM-mozgalom szervezése. Nem más ez, mint a szomszédok egymásért mozgalom, amikor a „settenkedő” rosszakaratút észreveszi valamely szomszéd és telefonon jelzi a KMB-snek, avagy a polgárőrségnek. Sok lakásbetörést, fiatalok elleni erőszakot lehet így módon megelőzni. Hiszen az otthonok, a családok érdeke, hogy egymás biztonságáról a lehetőség szerint gondoskodjanak.

Jóllehet, egy bizonyos kiadvány, amely a megelőzést szolgálja, elismeri, hogy az utóbbi időszakban jelentősen nőtt az erőszakos bűncselekmények száma, ezért közös az érdeke a bűnözők szervekkel való együttműködésre. Pilisvörösváron, Szentiványon és Solymáron a helyi polgárőrök kezdeményezésére afféle együttműködés alakult ki, hogy a nagyobb szabású elkövetések ellenében egymás segítségére „riadóláncban” sietnek. Tavaly például a polgárőrség csak a solymári járőrszolgálat révén 21 ezer kilométert tett meg a faluban, mintegy 3400 órát voltak szolgálatban, nem beszélve a kisebb eseményeiről.

Horváth András, a Belügyminisztérium képviselve A Szabadság munkatársának a kérdésére azt mondta: a jövőben is kiemelt feladat lesz a rendőrség számára az úgynevezett DADA-programban való részvétel (ez a fiataloknak a drog-, alkohol, dohányzás elleni fellépést tartalmazza). Sőt *Ellenszer* címen újabb drogellenes akciót terveznek! S jobban kívánnak a társadalomra, a szülői háttérre, az iskolákra, pedagógusokra támaszkodni. Nem különbül a média sokszínű munkájára.

Arról viszont elfelejtettek szólni a bűnözők szakemberek, hogy a társadalomra maga a jelenlegi társadalmi-gazdasági rendszer zúdítja a maffiaszociopátákat, a bűnszövetkezeteket, az erőszakot. S ellenükben a legjobban szervezett (vagy fizetett) rendőrség is jó részt tehetetlen – legfeljebb méréselni tudja a működésüket.

Mártonfy Mihály

Füstadó, kapuadó, meg a többiek

Olyan helyen dolgoztam, ahol elsőként ért a hír vagy másfél évtizede: a kormány felállítja az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalt. Mások azt emlegették, micsoda fizetésekkel csábítják oda az embereket! Valóban, aki valamit értett a pénzügyekhez, az arrafelé tartott. És mára nagyhatalmú intézménnyé lett az APEH. Mi több, neve rettegetté vált – ha valakinek nem tetszik a szomszédja, elég egy telefon, akár névtelenül, és máris nyüzsgögnék a revizorok az ellenlábás vállalkozásban...

Az áfakérdés anomáliái

Manapság sok mindenre a reformot tekintik megoldásnak. Ilyen reform előtt áll – várhatóan – az adórendszer is. Éppen azért tartott sajtótájékoztatót a Magyar Újságírók Országos Szövetsége (MÚOSZ) adószakosztálya február utolsó napján. A téma a meghívó szerint: az áfakérdés anomáliái, de ahogy lenni szokott, az egész adórendszerről szó esett. Az előadók közt vezérigazgató, minisztériumi szaktanácsos és vezető szerkesztők voltak.

Nehéz lenne röviden összefoglalni, miről is tárgyalt a „rangos” gyülekezet. De talán a „kályhától” kiindulva nézzük az 1992. LXXIV. törvényt, amely toldozottan-foltozottan szabályozza immáron a magyar adóügyet. Kimutatták fehéren-feketén. 2004-ben 333 helyen változott a törvény szövege (igaz, ebben részes az unió is, „igazítás” is), s a jelenség azt eredményezi, hogy értelmezésén még az APEH szervezetében is vitakoznak...

Elképzelhető, hogy hová jut, aki becsületesen akarna esetleg

eleget tenni a törvény betűjének. Mert a hivatalnokok, ha kedvük úgy tartja, akkor percekben belül felfedezik, mit „nem teljesített” az adózó polgár, és máris viheti haza a százezer forintos bírságot! Pedig csak az útmutató, amit a rendkívül bonyolult úrlapok kitöltéséhez csatoltak, mintegy 64 oldalt tesz ki. Ez egy kisebbfajta regény terjedelme.

„Aranyos” az írásos tájékoztató szövege: adminisztrációja (mármint az adóhozadéknak) hatalmas energiát emészt fel – ennek ellenére még mindig sok az adózási visszaélés, amit az APEH-revizorok felfedeznek. Mindent magyarázó példa: közismert volt a nagy nevű vállalkozó esete, aki „megvette” az *Utolsó vacsora* című festményt és visszaigényelte a többmillió áfát utána – csak éppen azt nem tudták az adóhivatalban, hogy az Utolsó vacsora a sixtusi kápolna falára festett freskó... És az összeget kifizették!

Azt is írja az említett anyag: ez a legfontosabb (az áfa) állami költségvetési bevétel –

dolog, már a bégek, basák is alkalmazták, ha megszorult a kincstár, s ha nem, akkor is. Kapuadót, füstadót, gyerekadót (rendkívül leleményesek voltak) szedtek – s ahol nem volt török? Ott a jobbágy fizetett, ilyen volt még a házasság előtti „just primea noctis”, az első éjszaka joga. Még a szerelmében is megkárosították az adózót....

A bölcs franciák most számították ki, hogy július végéig az adófizetést dolgozzák le, utána maguknak... Mi vajon hol tartunk?

Újabb adónemek pedig „kitalálás alatt”. Persze nem minden sikerül: nem ment át például a parlamenti jóváhagyáson a vagyoadó, sem az árfolyamadó, amit a tőzsdei haszon után kellett volna fizetni. Hiszen elsősorban a multik, a tőkepénzesek, a pénzmágnások érdekét sértették volna... Elhangzott azonban a lényeg a hozzászólók sorából: igazságtalan ez az adórendszer. S ezt olyan vállalkozó mondta, aki újságok, reklámanyagok kiadásából él. Azt tette szóvá: miként gondolják az információs társadalmat kialakítani, ha az újságok árába 25 százalékos áfát gyömöszölnék és a könyvek árában is öt százalék van!

Európában nem ismerik a kulturális dézsmra efféle fogalmát. Talán itt is példát mutathatna az állam valamiféle gesztussal a mecenaturából – ha nem a műveltséget, a naprakész politikai tájékozottságot adóztatná meg...

M. M.

Ha megszorul a kincstár

S mit tesz a fiskális bürokrácia? Az államot kormányzó hatalomnak pénzre van szüksége – tehát újabb és újabb adónemeket találunk ki. S ez nem új

Levél a Központi Bizottság tagjaihoz

Az alább közölt nyílt levelet a Központi Bizottság tagjai a KB-ülést megelőzően kézhez kapták.

Kedves KB-tag Elvtárs!

Engedd meg, hogy a Központi Bizottság március 12-ei ülése előtt személyes levéllel forduljak Hozzád.

Mint Te is tudod és tapasztalod, a Munkáspárt helyzetében az idén februárban lényeges változás következett be. Ehhez hasonlóan nagyon régen nem találkoztunk.

Február 5-én, Szolnokon tanácskozára került sor. Ezen részt vett az elnökség két tagja, Vajnai Attila és Fratanolo János, továbbá négy megye, Baranya, Somogy, Bács, Heves megye elnöke. Nyilatkozatot fogadtak el, amelyben rendkívüli tisztújító kongresszus összehívását sürgetik, azaz a céllal, hogy a párt döntse el, hogy „milyen vezetéssel” indul a 2006. évi választásokon. Február 26-án, Kaposváron ugyancsak értekezletet tartottak, amelynek célja immáron „az elnökség szinte folyamatos, a Munkáspárt Szervezeti Szabályzatával ellentétes tevékenysége elleni közös fellépés”.

E tanácskozások elvileg új elemet visznek abba a vitába és szembenállásba, ami tavaly szeptember óta az elnökségben, a Központi Bizottságban és a pártban jelen van. Ez a tevékenység nem egyszerűen sérti a Központi Bizottság határozatait, így a legutóbbi január 22-ei határozatunkat is a 21. Kongresszusról. Ez a tevékenység arra irányul, hogy leváltásuk a párt vezetését, és ezzel megváltoztassák a Munkáspárt politikáját. Ez a tevékenység a párt politikája, a párt vezetése elleni szervezett politikai fellépést, frakciózást jelent.

Bizonyára egyetértsek velem, hogy most már nem arról van szó, hogy Vajnai Attila és Fratanolo János másként gondolkodnak, mint a többség. Már nem is az a kérdés, hogy a Központi Bizottság elé hoznak újabb és újabb elfogadhatatlan javaslatokat, mint ahogyan tették az utóbbi hónapokban. Ma már nyilvánvaló és egyértelmű frakciózással, a párt elleni fellépéssel van dolgunk.

A magyar kommunista mozgalom régi tapasztalata, hogy a frakció megöli a pártot. Ezt tapasztaltuk 1989-ben is, amikor a reformkörösök a szemünk láttára szétzilálták a régi MSZMP-t, megsemmisítették a párttagság ellenállóképességét, eladták a pártot és vele együtt a munkáshatalmat, a szocializmust is.

Ma a kérdés a kommunista párt léte. Ezek nagy szavaknak tűnnek, de nem azok. A kommunista párt veszélyben van. A mi kötelességünk, és a Te személyes kötelességed is, hogy ezt a veszélyt elhárítsuk.

A pártellenzék tevékenysége már eddig is jelentős kárt okozott a pártnak, de még nem végzetes veszteséget.

A párt tagságát tavaly szeptembere óta leköti, sőt esetenként bénítja a pártellenzék fellépése.

A parlamenti választásokra felkészülés, a pártépítés nehézkesen megy. Sőt van, ahol nem is megy. Kezdjük elveszíteni azt a társadalmi tekintélyt, amelyet tavaly a kórház-népszavazáson és azt megelőzően az aláírásgyűjtéskor szereztünk.

A vállalkozók, akiknek támogatása nélkül óriási nehézségekbe fog ütközni a párt finanszírozása, sok helyütt elfordulnak tőlünk, mivel nem tudjuk a rendet és a bizalmi légkört biztosítani.

Csökken a Munkáspárt nemzetközi tekintélye, ami pedig mindig nagy segítséget jelentett a hazai küzdelmeinknél is. Gondoljunk az európai parlamenti választásokhoz adott hatékony támogatásra.

Ezek súlyos veszteségek, de még helyrehozhatóak. De kérlek, gondoljuk végig közösen, és gondold végig magad is, mi történik, ha nem sikerül most megállítanunk a pártellenzékét?

A többség, amelynek eleje van a vitákból, a konfliktusokból, elbizonytalanodik, és abbahagyja a pártmunkát. Sem Te, sem én nem leszünk képesek visszahozni őket az aktív pártmunkába. Erre már sok példa van, és tovább folytatódik, ha nem lépünk.

A választási szereplésünk megpecsételődik már jóval azelőtt, hogy elkezdődne a választások. Miért? Azért, mert számos helyen nem leszünk képesek összegyűjteni a kopogatócédlulákat. Ehhez ugyanis nagyon sok helyütt megyei, sőt országos segítő csapatokat kell alakítanunk, mivel nincs elég tagunk és szervezetünk. Ehhez viszont bizalom, fegyelem és pénz kell. Ha nem küzdjük le a pártellenzékét, fennáll a veszélye, hogy a Munkáspárt nem lesz képes indulni a választásokon, vagy nem lesz országos listánk. E nélkül pedig nem szavazhatnak a Munkáspártra azok a csalódott emberek, akik most bennünket keresnek.

De nem a választás sorsa a fő kérdés. Ha a pártellenzék győz, a párt szétesik. Ha kizárjuk a pártellenzékét, lehet, hogy elmegy velük a párt egy része. Ha nem zárjuk ki őket, ha nem vetünk véget a pártellenes fellépésnek, a párt nagyobbik része megy el. A jelenlegi többség nagy része örökre kivonul a munkából, és nem fog politizálni.

Lehet egy másik része is, amelyik nem fogadja el a pártellenzék pártellenes politikáját, és új pártot alapít. Egy biztos: ha a pártellenzék marad, vagy netán győzedelmeskedik, a Munkáspárt nem marad meg úgy, ahogyan van.

Győzhet-e a pártellenzék? Ti is ismeritek a pártunkat, én is. Egyet kell, hogy értsek velem, ha azt mondom: Nem! Ha tisztújító kongresszust tartanánk, Vajnai Attilát nagy valószínűséggel nem választanák elnöknek. Ez is bizonyítja, hogy a pártellenzéknek már az is elég, ha rombolják a pártot, rombolni pedig képesek.

Mi jelenti a pártellenzék számára a győzelmet? Számukra győzelem, ha a Központi Bizottság nem képes keresztülvinni döntéseit; ha sikerül kioroszakolni egy tisztújító kongresszust; ha a Központi Bizottság meghátrál, és nem zárja ki a pártellenzék vezetőit és nem oszlatja fel szervezeteit.

Kedves KB-tag Elvtárs!

A Központi Bizottság a párt vezető szerve. Ha mi nem oldjuk meg a problémákat, helyettünk

nem oldja meg senki. Tagságunktól nem várhatjuk, hogy minden részletében ismerje az előző hónapok történéseit. De nekünk, Neked és nekem kötelességünk tudni és szem előtt tartani.

Idős elvtársainktól nem várhatjuk, hogy ők emeljék magasra a zászlót. Azért választottak bennünket a párt élére, hogy mi, Te és én, együtt emeljük magasra a forradalom, a kommunizmus lobogóját. Ha ezt megtesszük, akkor szolgáltuk meg tagságunk bizalmát, és akkor vagyunk méltóak a párt vezetésére.

Kérlek Téged, segíts abban, hogy a Központi Bizottság március 12-én teljesíthesse küldetését. Segíts abban, hogy a Központi Bizottság felül-emelkedjen a pillanatnyi, személyes érdekeken, az egykori vélt vagy valós sérelmeken, és döntessen úgy, ahogyan a párt vezető szervének döntenie kell.

Bizonyára vannak a KB-tagjai között olyanok, akiket az évek során megbántottam. Vannak, akiknek nem tetszik a stílusom. A sérelmekért elnézést kérek. Próbáljunk meg félre tenni mindent, ami bár lehet, hogy nekünk személy szerint fontos, a párt sorsához képest azonban elenyésző. Mit ér az egyéni elégtétel, ha a párt megszűnik létezni?

Kedves KB-tag Elvtárs!

A Munkáspárt válsága csakis az MSZP-nek jó. Tudom, hogy a KB tagjai között is vannak olyanok, akik nem hajlandók elismerni ezt. Pedig így van! Kérlek mindannyiótokat: ne dugjátok homokba a fejetekeket, gondoljátok újra végig a tényeket! A Munkáspárt képes szavazatokat elvenni az MSZP-től. Ezt bizonyítottuk tavaly, amikor összegyűjtöttünk 300 ezer aláírást, és a december 5-ei népszavazáson 400 ezer ember szavazott kifejezetten a Munkáspárttal egyetértően. Ma a Fidesz és az MSZP közötti erőviszony ugyanúgy fele-fele arányú, mint 2002-ben. Éppen ezért könyörtelen harc folyik a kisebb pártok támogatóiért, az MDF-ért is, a MIÉP-ért is, a Munkáspártért is.

Kedves borsodi Elvtársak! A Ti szavatok döntő lehet a KB mostani ülésén. Az előző hónapokban szinte mindig és mindenben ellene szavazta-

tok az elnökségnek és a KB többségének. Gondoljátok végig, hogy mi lesz ennek a vége! Kinek segít, ha a Központi Bizottság többsége és az elnökség ellen szavaztok? Jobb lesz Nektek, ha a párt rombolása tovább folytatódik? Mit értek majd a saját munkákkal, ha más megyékben szétesik a párt? Kérlek, támogassátok az elnökség javaslatát! Tegyetek félre minden más szempontot. Ma a pártellenzék támogatása egyenlő azazal, hogy felgyorsítjátok a párt halálát. Nem hiszem, hogy a borsodi kommunizmus ezt akarják. Nem hiszem, hogy Ti magatok ezt akarjátok. Kérlek, gondoljátok meg szavaimat!

Kedves Zala megyei Elvtársak! A KB-tagjai között vannak, akik az eltelt hónapok döntései során arra hivatkoztak, hogy náluk „ez nem is probléma”, „nem kell nagy ügyet csinálni belőle”. Vannak még, bár már jóval kevesebben, mint tavaly ősszel, akik azt mondják: Vajna is, Thürmerre is szükség van. Ti is ezt az álláspontot képviseltétek. Gondoljátok ismét végig, valóban így van-e? A szolnoki-kaposvári frakciós tanácskozás a párt normáinak leg súlyosabb megsértését jelenti. Akik azt tették, tudatosan tették. Nem védhetek elvont elveket, amikor a pártot konkrétan támadják és teszik tönkre. Ha nem lesz Magyarországon kommunista párt, a Ti felelősségeitek is benne lesz. Kérlek, támogassátok az elnökség javaslatát.

Heves megyei Elvtársak! Az utóbbi hónapokban düh hatja át a képviselőiteket felszólalásait. Az elnökséget tesztetik felelőssé, hogy egykor nem oldódott meg az egri probléma. Nem hiszem, hogy komolyan gondoljátok, hogy ez most a legfontosabb kérdés. Nektek is sok gondotok van. De könnyebb lesz megoldani, ha a párt nagy problémáit megoldjuk, és egyáltalán megvédjük a kommunista pártot. Kérlek, közös csatáink biztató emléke lebegjen előttetek, ne engedjétek, hogy a Ti kezetekkel verjék egyesek szét a Munkáspártot.

Baranya megyei kommunizmus! Hiszem, hogy a megyei elnökség és egyes vezetőitek behajszoltak Titeket egy olyan utcába, ahonnan most nem tudtok kijönni. A megyei elnökségetek egyre mélyebbre viszi a megyét, a megye kommunizmusait a pártellenzékiség zsákutcájába. Lehet, hogy sok mindent Ti láttok jól, és nem mi. De egészen biztos, hogy a Baranya megyei elnökség útja a párt pusztulásához vezet. Ne engedjétek!

Bács-Kiskun és Somogy megyei Elvtársak! A megyei elnökségetek a pártellenzék oldalára állt. Álltatják magukat, hogy nemes ügyet szolgálnak, a pártot teszik így demokratikusabbá. A pártot nem lehet a párt elleni fellépéssel demokratikusabbá, erősebbé tenni. Az ellenzékiség, a frakció útján pedig csak szétverni, tönkretenni lehet. Vajon ezt akarjátok-e? Hajlandók vagytok-e elősegíteni a Munkáspárt pusztulását? Hallgassatok egy pillanatra a többi megye és a főváros kommunizmusaira! A lényegre, a párt sorsára gondoljatok. Mindent lehet újra kezdeni, de csak úgy, hogy megvédjük a pártot.

Kedves Elvtársak!

A Központi Bizottság ülésén a párt mostani vezetéséről is szavaztok. Mi, az elnökség tagjai a legjobb tudásunkkal, becsülettel szolgáljuk a pártot. Drága nekünk a Munkáspárt. Mint ahogyan drága mindenkinek, aki végigküzdötte az elmúlt 15-16 évet. A legjobb tudásunkkal, kommunista módjára fogjuk szolgálni a pártot mindaddig, amíg igénylitek munkánkat. De ehhez a Ti támogatásotokra van szükség. Bátor kiállásokra, határozottságokra, kommunista meggyőződésekre. Kérlek, támogassátok az elnökség javaslatát a KB március 12-ei ülésén, védjétek meg a Munkáspártot közösen a frakciózástól és minden pártellenes támadástól! Adjunk hitet a magyar munkásnak, a magyar dolgozónak, hogy mi nem adjuk fel a kommunista pártot, nem alkuszunk meg a tőkével, nem hagyjuk cserben a munkásembereket.

Döntünk jól március 12-én, és erre támaszkodva erősítsük meg pártunk hitét és szervezetét június 4-én, a Munkáspárt 21. Kommunista Kongresszusán.

Budapest, 2005. március 1.

Elvtársi üdvözléssel:
Thürmer Gyula

A Központi Bizottságnak joga van a pártellenzék kizárni

Múlt heti számunk megjelenése óta sokan kérdezik olvasóink közül, hogy a Központi Bizottságnak mire is van joga. A pártellenzék igyekszik zavart kelteni, pedig a szervezeti szabályzat kristálytisztán rendezte ezt a kérdést. Minden fórumon, ahova a pártellenzék képviselői eljutnak, legyen az internet vagy éppenséggel a legújabb ellenzéki összejövetel, immáron Egerben, azt hangoztatják, hogy a Központi Bizottságnak nincs joga őket kizárni a Munkáspártból.

De bizony, hogy van! A Központi Bizottság két kongresszus között a párt országos vezető szerve. Mindent megtehet, dönt minden olyan kérdésben, ami nem tartozik a párt valamilyen szerve, netán a tagság kizárólagos hatáskörébe. Példának okáért nem válthatja le az elnököt és az alelnököket, mert az ő megválasztásuk csakis a kongresszus hatásköre, azaz kizárólagos joga. Nem változtathatja meg a párt nevét sem, mert az pedig a tagság kizárólagos hatáskörébe tartozik.

A párttag kizárása nem kizárólagos jogkör. A szervezeti szabályzat kimondja, hogy a kizárás az alapszervezet elsődleges joga. Ha például egy kerületi vagy megyei szerv nem elégedett a párttaggal, ellene az eljárás az alapszervezetben indul el. A Központi Bizottság azonban nem egy a párt szervei közül, hanem a párt vezető szerve. Mivel a kizárás nem olyan jogkör, amire másnak lenne kizárólagos lehetősége, magához emelheti az ügyet, és kizárhatja a párttagot a párt tagjai közül. A jelenlegi súlyos esetben pedig a KB-nak a kötelessége is.

A pártellenzék úton-útfélén hirdeti, hogy Vajna it nem lehet kizárni, mert őt a kongresszus választotta meg alelnöknek. Az igaz, hogy őt a kongresszus választotta, de most már nem ez a kérdés. A kérdés nem az, hogy mi lesz az alelnökségével, hanem az, hogy kizárjuk-e vagy sem. Ha kizárjuk a pártból, természetesen minden tisztségét elveszíti. Aki nem párttag, nem lehet alelnök sem.

A szervezeti szabályzat azt is kimondja, hogy a Központi Bizottságnak joga van a párt politikájával szemben fellépő szervezeteket feloszlatni. Vajon a Baranya megyei elnökség nem a párt politikája és szabályzata ellen lép fel, amikor a pártvezetés leváltására és a párt politikájának megváltoztatására szervezkedik? De, sajnos, igen! Aki frakciót szervez, aki frakciós tevékenységben vesz részt, azaz a párt politikája ellen szervezettel fellép, annak nincs helye a pártban, és az ilyen testületet fel kell oszlatni.

Ahhoz, hogy a Központi Bizottság teljesítse feladatát, még valami kell: a döntés akkor érvényes, ha jelen van a KB-tagok kétharmada, és ebből legalább 50 százalék plusz egy fő – azaz a többség – a döntést támogatja.

A Központi Bizottság március 12-ei ülésére mindenki azzal az érzéssel érkezik, hogy a párt sorsát meghatározó kérdésben mond igent vagy nemet. Ha igent mond az elnökség javaslatára, hogy Vajna it és Fratanolót zárják ki, és a Baranya megyei elnökséget oszlassák fel, lehetőséget ad a pártnak a válság leküzdésére. Ezzel politikailag helyes, a szervezeti szabályzat szempontjából pedig szabályos, törvényes döntést hoz.

A pártellenzéki frakció állomásai: Szolnok, Kaposvár, Eger

A pártellenzék frakciós tevékenysége új szakaszába jutott, amikor a szervezeti szabályzat legalapvetőbb normáit felrúgva úgynevezett regionális pártértekezlet-sorozatot szerveztek. Ennek első állomása a február 5-ei szolnoki tanácskozás volt, amelyről már hírt adtunk A Szabadságban. Itt hirdették meg a folytatást is, február 26-án Kaposváron, majd március 5-én Egerben gyűltek össze. Szolnokon Baranya, Bács, Somogy és Heves megye elnöke volt ott, erről mondta Vajnai Attila, hogy „hét megye teljes testülete” volt jelen. Az utóbbi esetekben már 9 illetve 11 megye támogatásáról „informálta” a sajtót. Az alábbiakban idézzük, mit is hirdettek meg Szolnokon, illetve mit mondtak a sajtónak Kaposváron és Egerben.

A szolnoki tanácskozáson Vajnai Attila lényegében azokat a vádakot fogalmazta meg, amelyekkel a párt elnökének és elnökségének „jobboldali fordulatát” igyekeznek bizonyítani, s amelyekről aztán a Nap TV-ben is beszélt. A másik főelőadó Wirth Ádám volt. A tanácskozás szervezői nevében ő terjesztette elő a rendkívüli tisztújításra vonatkozó állásfoglalást is. Ebben a kongresszust április 16-ára és 23-ára kívánják kitűzni. „Első nap politikai vita. Második nap a vita lezárása, határozathozatal és tisztújítás” – szól nemes egyszerűséggel az állásfoglalás az általunk elképzelt kongresszus előkészítéséről és munkájáról. Wirth Ádám javaslatot tett operatív szervezőbizottság létrehozására is. Előadásában a többi között szó szerint az alábbiakat mondotta.

„Miről is folyik a vita? Erről is érdemes egy pár szót szólni. Mert nagyon sok csúsztatás, nyíltan fogalmazva hamisítás és rágalom hangzik el ebben a kérdésben. Az elnök szerint bírálói ellenzik a Munkáspárt önálló indulását a választásokon, és álbaldali jelzavak mögött az MSZP segédcapatává akarják degradálni a pártot. Ez egyszerűen nem igaz. A vita a jobboldali vesztéről és a szövetségi politika szükségességéről folyik. Mi is a Munkáspárt önálló indulása mellett vagyunk. Helytelennek és veszélyesnek, öncsalásnak tartjuk azonban azt a jelszót, hogy önmagunkban vagyunk erősek. Politikai rövidlátás azt állítani, hogy egyáltalán nincs jobboldali, sőt szélsőjobb- oldali veszély. A vak is látja, hogy ma ezt Magyarországon elsősorban Orbán Viktor testesíti meg. Ezért megdöbbenő a kommunista és minden tisztességes baloldali számára, teljességgel elfogadhatatlan, hogy a Munkáspárt elnöke Orbán Viktorral kocket-

tál a Hír TV-ben, a Magyar Nemzetben, a Vasárnapi Újságban, asszisztál a Fidesz demagóg, populista, jobboldali politikájához. Ezzel a politikával a jobboldal, konkrétan Orbán Viktor és a Fidesz segédcapatává degradálja a Munkáspártot. Nem kevesen vannak, akik emiatt elhagyták a pártot, vagy erre készülnek. A megoldás azonban nem ez, hanem tisztújítás keretében, szabályos kongresszusi tisztújítás keretében a káros és veszélyes politikát folytató pártelnök eltávolítása a párt éléről, a párt irányvonalának korrigálása.”

**A somogyi Munkáspárt
Thürmer Gyula ellen – sajtótájékoztató,
Kaposvár, 2005. február 26.**

A Munkáspárt somogyi szervezete csaknem egyhangúlag támogatja a párt rendkívüli tisztújító kongresszusának összehívását. A soron kívüli ülés megtartását Fratanó János, a párt elnökségi tagja, Baranya megyei elnök és Vajnai Attila alelnök kezdeményezték, mert szerintük Thürmer Gyula pártelnök elhanyagolta a párt tisztújítását.

– Az elnökségi ülésekre nem kapunk meghívót, s a múlt héten másik öt legitim megyei elnökkel együtt kidobták a pártköz- pontból – mondta Fratanó János a hétfő- gőn Kaposváron rendezett regionális pártértekezlet sajtótájékoztatóján. – Tudomásom szerint Thürmer Gyula március 12-én megpróbál bennünket eltávolítani a pártból, ám ezt a lépést 11 megyei szervezet nem támogatja. Éppen ezért aláírásgyűjtést kezdeményeztünk rendkívüli tisztújító közgyűlés összehívására. Számításaink szerint rövid időn belül meglesz a szükséges 2500-3000 aláírás – tette hozzá Vajnai Attila.

– A Munkáspárt somogyi szervezete másodikként állt a baranyai kezdeményezés mellé – hangsúlyozta Hász Mihály megyei elnök. – Thürmer Gyula munkáját elismerjük, ám emberileg levezgázott előttünk, s a párt 187 somogyi tagja közül 180-an támogatják a soron kívüli tisztújítást.

**Politikai szövetséget keres
a Munkáspárt – sajtótájékoztató,
Eger, 2005. március 5.**

Egy progresszív adórendszer megteremtése, egy szövetkezetek alakulását segítő törvény, valamint a gyermekszegénység felszámolása szerepel a 2006-os országgyűlési választásokra készülő Munkáspárt programjában – mondta Vajnai Attila a párt alelnöke Egerben, ahol 9 megye képviselői tartották tanácskozásukat.

A politikus szerint a személyi jövedelemadót csökkentő, progresszív adótörvényre van szükség, mert az egykulcsos áfarendszer bevezetése a bérből élők, valamint a nyugdíjasok további elszegényedését eredményezné. A gazdák helyzetén egy olyan szövetkezeti törvény megteremtése segítené, amely a termelést és a kereskedést is egy rendszerbe foglalná. Vajnai Attila kiemelte: egy újabb 100 napos programot követelnek a kormánytól, hogy számolják fel a gyermekszegénységet. A sajtótájékoztató elhangzott: a párton belüli vezetői válságot egy előrehozott tisztújítással lehetne orvosolni. Elhangzott: az európai parlament-i választásokon a pártot érf kudarc oka az lehet, hogy a választók egy része azt gondolta, hogy a Munkáspárt „összekacintott” a Fideszsel. Ezért fontos, hogy a továbbiakban teljesen elhatárolódjanak a Fidesz demagóg politikájától és a baloldalon keresék politikai szövetségeseiket. Ez a nézet azonban megosztja az elnökséget, ezért több megyei szervezet 2006 előtti tisztújítást kezdeményezett. A szükséges többség megszerzése esetén a június 4-re tervezett kongresszuson ezért a tisztújítást is megtartják – hangzott el a Munkáspárt sajtótájékoztatóján Egerben.

Megkezdődött a választási munka

Az ország szíve a főváros és az agglomeráció. De ennél is köznapibb szóval: Pest megye nem csupán területileg „centrális”, hiszen gazdasága, népessége szinte egyedülként növekszik. Mindez különleges feladatokat ró az itteni közéletre, közelebbről a Munkáspárt megyei elnökségére is, amiről Mendel Lajos, a párt Pest megyei elnökével folytattunk eszmecsere-t.

– Nem volt ismeretlen előttem a megye sokszínűsége, sokféle gondja, dinamikus növekedése, hiszen hosszú éveken át dolgoztam az egyik peremkerületben és az otthonom is a megyében van – mondja Mendel Lajos. – Azonkívül Gyálon a szervezetünk titkára is vagyok, és 2001-től megyei elnökségi tag. Nem kis nehézségekkel küzdünk és nézünk szembe a politikai küzdőterén.

– Milyen erőt képvisel Pest megyében a Munkáspárt?

– Ha létszámra gondolunk, ámbár az nem a teljességet mutatja, akkor 409 párttagot tartunk nyilván. De helyenként a befolyásunk meghaladja a számarányokat. Jelen vagyunk civil szervezetekben, a települések közéletében, igaz, polgármestertünk egy sincs, és önkormányzati képviselőnk is csupán egy. Ebből adódik, hogy a közeljövőben erősíteni kell a megkapcsolatainkat, a jó értelemben vett szövetségi politikát.

Aztán arról esik szó, hogy a megyei elnökség megkezdte a választási munkát. Február végére a 16 választókerület csaknem mindegyikében állítottak jelöltet. Számba vették az erőket, személyeket, s ez bizony nem kevés utazással járt, hiszen mindenki személyesen kellett beszélni, a társadalmi környezetről, a politikai helyzetről,

emberi, családi hátterekről, kapcsolatokról...

Az 1-es választókerületben Major Lászlóra munkásemberre lehet számítani, Vácot Fehérvári Géza pártunkivülire. Gödöllőn Jakucs Géza tanárra, Érden Kovács István vállalkozóra, Szentendrén Molnár Zoltánra, aki diplomát szerzett, de ugyanígy Aszódon, Dunakeszin, Cegléden is van még jelölt. Persze vannak „problémás” helyek – s ezek nagyjából egybeesnek a gyengébb pártszervezetekkel – segítség kell például Budaörsön, Nagykátán, Dabason, Pilisvörösváron.

Lesz tehát a megyeieknek a közeljövőben bővíben tennivalójuk. Ezért is történt, hogy az elnökségi tagok mindegyike kapott két választókerületet az ottani pártszervezetekkel egyetemben, hogy hatékony támogatásuk az országgyűlési képviselő-választás előkészületeire a politikai munkát!

– Melyek a munka új vonásai, amelyek a megváltozott társadalmi, politikai helyzethez igazodnak?

– Legelőször is a korszerűbb tájékoztató, tájékoztatást említeném – sorolja Mendel Lajos. – Az agitációs és propaganda- tervünk nem régen készült el, amely nagyrészt Nagy József nevéhez fűződik. Legfőbb eleme ennek a hírlánc, s ez nem

Mendel Lajos

más, mint egy szervezési séma, névsorokkal, telefonszámokkal, megjelölve, ki kit értesít, vagy küldi SMS-ben az eseményt, a hírt. Például mit érdemes a tévé melyik adásában, csatornáján megtekinteni.

– És kiemelt fontosságú A Szabadság Támogatói Klub. Állandóan figyelemmel kísérik a jelen tagságot, de magát az új- ságot is. Hiszen sok jelentős dolgról éppen onnan értesülnek, mondjuk a megyével kapcsolatosan, méghozzá baloldali fel- fogásban. Am ezen túl ösztö- nözni kell a cikkek, tudósítások írására is az alapszervezeteket, hogy az előfizetéseik szorgalma- zása mellett gondoskodjanak a szerkesztőség informálásáról.

Nos, még az is fontos része lehet a munkának, hogy elkészítjük a megye politikai térképét. Megjelölve területileg és fontossági megosztásban, hol, milyen erők állnak a Munkáspárt ellenében, milyen a helyi társadalom „színeze”, milyen civil vagy más szervezetekre,

személyekre kell figyelni, mely településeken és főleg kikre lehet számítani! Vagyis: szemléletes segédanyagokkal állni a tömegmunka rendelkezésére.

– Minden jó eszközre szükségünk van ma, amellyel eljuttunk az emberekhez – mondja Mendel Lajos. Tudni kell mindenképp, milyen civil szervezetek támogatására számíthatnak, milyen aktivitással, s főleg a helyi párttagság azokban miképp vesz részt. Például a kertbarátoknál, a kisállattenyésztőknel, a természetjáróknál, a nyugdíjasok egyesületeiben, klubjaiban igyekezzenek barátokat, szövetségeket lenni általuk az ott végzett munkával.

– Mindazonáltal legjobb szövetségesnek tekintjük a pártoló tagság körét – nyilatkozik az elnök. – Úgy véljük, ez a tagsági viszonyulást lazább formáció alkalmassá teszi arra, hogy összekötő kapocs legyen a mieink és a pártionkivüliek között. Ma tízenöten vannak a megyében, de éppen a gyarapodás érdekében is tervezzük, hogy mielőbb megbeszélésre hívjuk őket össze a megyei elnökséghez.

Vélhetően az idei tavasz, a közéleti helyzet élénkítése együtt jár mindenütt – nemcsak Pest megyében – a politikai környezet fellendülésével. Számos gond, tennivaló tölti ki az emberek hétköznapjait. Minderre felkészülten állunk és a következtetéseknek tettekben kell megnyilvánulniuk, éppen a választók megnyerésére, ezért mindenütt kerüljenek pártszervezeteink közelebb az emberekhez! **Mártonfy**

Emlékezzünk a felszabadulásra! ³

Cikksorozatunkkal kísérletet teszünk arra, hogy felvázoljuk azt a pályát, melyet a nagyhatalmak tettek meg az első világháborút követő békeszerződésektől a második világháború befejezéséig. Ezzel kívánjuk bemutatni a két nagy világháború közötti logikai összefüggéseket és emlékezzünk hazánk és a világ fasiszmaságának hatvanadik évfordulójára.

Kiútkeresés a nagy gazdasági válságból

A történelem legdrámaibb válsága kezdődött, amikor a New York-i tőzsdén 1929. október 29-én mélyrepülésbe kezdett a részvények árfolyama. A válság általános lett: mindenekelőtt az ipart érintette, de a már korábban gyengélkedő agrárvilágot is magával rántotta. Túlermelési krízis volt: szélesedett a kínálat és a kereslet közötti szakadék.

A nagy katalizma a hiteléletet sem kímélte. A raktárakban halmozódott az eladhatatlan áru, miközben tízmilliók éheztek, nélkülöztek. (A részvények értéke 40-60 százalékkal esett vissza.) A tőkés rendszer államai közötti szoros gazdasági kapcsolat és függés dominóelvként hatott a világra. A tőzsdéi spekulánsok körében elszaporodott az öngyilkosság, fizetéseketlen üzletek, üzemek ezrei zártak be, munkások, parasztok váltak munkanélküliekké, illetve mentek tönkre. Ez utóbbiak ezzel is szűkítették a piacot. A válság három éve alatt annyi eladatlan árut, élelmiszert semmisítettek meg, ami 130 millió ember egy évi szükségletét fedezhette volna. Sokmillió hektoliter tejet öntöttek a kanálisokba, gabonával fűtötték a mozdonyokat, tömredek kávéntöttek a tengerbe. Mindennek oka a termelés és fogyasztás, az árak és bérek közötti ellentmondásban rejlett. A növekvő nyomor kiélezte a társadalmi feszültségeket, az osztályharc fokozódása hovatovább az uralkodó osztályok hatalmát gyengítette. Az egyes országok vezetői a maguk lehetőségei szerint igyekeztek stabilizálni helyzetüket. A legfejlettebbek – nagy gazdasági háttérükre támaszkodva – reformokkal (New Deal) kerestek kiutat, a kevésbé fejlettek, az első világháborúban vesztesek az erőszak alkalmazásában látták a megoldást (fasiszmus). Több közgazdász az improduktív munka széles körű bevezetését ajánlta az illetékeseknek: „Ha a kincstár ócska palackokat megtöltene bankjegyekkel, megfelelő mélységben elásatná őket... s ezután ... a magánvállalkozásra bízna, hogy újból kiássa a bankjegyeket... nem lenne munkanélkülség...” – ezt javasolta J. Keynes neves angol tudós, de mások ennél sokkal „ésszerűbb” javaslatokat tettek: „Csak összeomlásunk okainak megszüntetésével és vámszedőink megsemmisítésével lehet a külső szabadságharc előfeltételeit megteremtetni.” (Mein Kampf)

A válság tragikus hatása nem érintette a szocializmust építő Szovjetuniót. Amíg a tőkés világban a munka hozadéka egyharmadával csökkent, a Szovjetunióban gazdasági fellendülés következett be. Az első öt éves terv során az iparban több mint kétszeresére emelkedett a termelés. Mintegy 1500 nagyipari üzem növelte a nemzeti jövedelmet, erősítve a hadi potenciált. Ezek a jelentős eredmények még nem emelték a Szovjetuniót a legfejlettebb országok színvonalára, de a cári-Oroszországhoz képest történelmi teljesítmények voltak. A krízis nyomában mindenütt fenyegető akciók bontakoztak ki, amelyek próbára tették a hatalmat. A szociáldemokraták – népszerűségüket és befolyásukat erősítendő – radikális, antikapitalista hírokat pengettek. Az 1931-es IV. kongresszuson R. Grimm így érvelt: „Nem lehet tartósan megszüntetni a válságot a kapitalizmus megszüntetése nélkül.” Ez nem zavarta az opportunistáktól, s ezzel csaknem egy időben H. Müller szociáldemokrata miniszterelnök sortűzrelt oszlatta szét az elégedetlenkedő munkásokat. Ám mihielyt alábbhagyott a feszültség, csökkent a párt „radikalizmusa”, erősödött opportunitizmusa. A Kommunista Internacionálé 1931-es XI. plenumán a küldöttek hangsúlyozták, hogy a kapitalizmus vednökei és haszonélvezői egy szovjetellenes háborúban fogják keresni a válságból kivezető utat. Felvázolták a fasiszalódás és a háborús törekvések közötti ok-oksági kapcsolatokat. Ezért a munkásmozgalom harcának homlokterébe a fasiszmus elleni következetes harcot állították. 1933-ban a kapitalizmus ki- lábalt a válság okozta nagy megrázkódtatásból. A spirált azonban már nem lehetett megállítani. A tőkés rendszer módszerei mások lettek a válság után, mint előtte, s az 1937-ben kirobbant újabb krízis felgyorsította a háború felé való menekülést. (Folytatjuk)

Hegedűs Sándor

Köszöntés

A Munkáspárt Szolnok megyei elnöksége 101. születésnapja alkalmából köszöntötte lakásán Tabák Lajost, a munkásmozgalmat régi harcosát, fotóművészt. A képen Tabák Lajos bácsi Bercsik Mihály megyei elnökkel.

Nőnap partaktíva

2005. március 5-én, szombaton délelőtt tartotta országos aktíváját a Munkáspárt Nőtagozata, több mint ötven vendég részvételével. A rendezvényt Csikány Józsefnének, a tagozat vezetőjének beszéde nyitotta meg, majd ezt követően Thürmer Gyula, a Munkáspárt elnöke fejtette ki gondolatait a nők társadalmi helyzetéről: kiemelte a nők munkavállalási nehézségeit, a rájuk háruló családeltartási problémákat. Ennek kapcsán ecsetelte a rendszerváltás óta divatosá vált, karrier vagy család szlogenjére épülő életpályamodell hátrányait, a kilátástalan helyzetben lévő – lakás- és egzisztenciális problé-

mákkal küszködő – fiatal lányok gyermekvállalással kapcsolatos dilemmáit. Az aktív felszólalói, akik között több diplomás állástalan nő is akadt, szintén az ország legkülönbözőbb pontjain tapasztalható szegénységről, az érdekérvényesítés hiányáról, valamint a munkahelyi kiszolgáltatottságról tájékoztatták a jelenlévőket. A versmondással színesített program résztvevői és házigazdái a műsor folyamán a nők nagyobb közéleti szerepvállalására, a nőpolitika fontosságára, illetve a női képviselőjelöltek támogatására is felhívták a szimpatizánsok figyelmét.

B. Deák András

Tisztelgés a nők előtt

Székesfehérváron szép hagyomány alakult ki tavaly óta a Munkáspárt életében: a Nemzetközi Nőnap megünneplése minden évben fontos politikai rendezvényként szerepel az éves munkatervünkben.

Az idén március 5-ére meghívtuk a párttagságnak nőtagjait és mintegy húsz szimpatizáns asszonyt és lányt, akikkel a jövőben a pártépítésben számolunk.

A megyei Művelődési Központban tartalmas nőnap programot állítottak össze számunkra. A rossz időjárás és az influenzajárvány ellenére a meghívottak megtöltötték a Művelődési Központ nagy tanácstermetét.

Espár István területi elnök üdvözlő szavai után a Munkácsy Mihály Általános Iskola diákjai Máthé Ferencné tanárnő vezetésével versekkel köszöntötték az ünnepeket. Majd a párt elnöke, Thürmer Gyula emlékedett szólásra.

Ünnepi köszöntője első részében tisztelettel méltatta a nőket, nélkülözhetetlen szere-

püket a családban, a párt életében és tevékenységében. Megköszönte a párt akcióinak aktív támogatását. Elmondta, hogy milyen nagy szerepe volt a nőknek a kórházak privatizálása elleni 300 ezer aláírás összegyűjtésében és a múlt év december 5-ei népszavazás sikeres végrehajtásában. Előadása befejező részében őszintén feltárta a párt jelenlegi belső gondjait. Nagy tapssal és egyetértéssel fogadott köszöntője után a pártelnök a jelen lévő asszonyoknak és a sok fiatal lánynak egy-egy szál szegfűt nyújtott át kedves szavak kíséretében.

Alkalmom teremtődött arra is, hogy a 2006. évi választások pénzügyi megalapozásához a rendezvény résztvevői hozzájárulhassanak.

A dúsan megterített asztalok körül a késő délutáni órákig együtt maradtak az ünneplők és ünneplők.

Amigó György

Nem könnyű fiatalnak lenni

A rendszerváltás óta eltelt másfél évtizedben számos, főleg tízenéves fiatalal találkoztam, akik az iskolai élet sivárságáról, a közösségi élet hiányáról számoltak be. Elmondásukból az derült ki, hogy már az általános iskolából hiányoznak a szórakozási lehetőségek, illetve a különböző közösségformáló megmozdulások. A politikával egyébként nem foglalkozó barátaim egybehangozva azt hangsúlyozták, hogy a rendszerváltás előtti negyven évben sokat adtak arra, hogy a gyermekek szabadidejükben változatos programok közül választhassanak: a rajgyűlések, őrsi foglalkozások, úttörő- és kisdobosavatások mellett gyakoriak voltak a kirándulások és a nyári táborozási alkalmak is. Sokan megtehették nyugodt szívvel, hogy hosszabb ideig ifjúsági táborban vakációzzanak: a hetvenes-nyolcvanas években például egy kétheti nyaralás 500 forintba került, amit a szülők könnyen elő is teremtettek, sőt sokszor egyáltalán nem kellett fizetni.

A rendszerváltás óta a diákok szabadidejére épülő ifjúságpolitika is hirtelen süllyesztőbe került: napjainkban az iskolák az uniós követelmények végrehajtóiként, illetve a tanulók közötti anyagi-egzisztenciális szakadékok kimutatóiként váltak hírhedtté. Szabadidős programok szorgalmazásáról szó sincs, az anyagi szempontok előtérbe kerüléséről annál inkább: ha szerveznek is mondjuk egy- vagy kéthetes nyári táborozást, annak összege fejeként az ötvétezer összeget is meghaladja, arról nem is szólva, hogy az oktatási intézmények – „nincs pénz” jelszóval – sok esetben sem a kikapcsolódást, hasznos időtöltést elősegítő, sem a szakkereseti életet fellelítő koncepcióval nem rendelkeznek. Marad tehát egyetlen szabadidős tevékenység a mai tizen- és huszonévesek számára: a plázák, bevásárlóközpontok rendszeres látogatása, amely azonban csupán a problémák elterelésére szolgáló pótcselekvés.

B. D. A.

Hamarabb adják a 13. havi nyugdíj első felét

Május helyett már márciusban kifizetik a 13. havi nyugdíj első felét. A mintegy 2,6 millió idősek átlagosan 23 ezer forinttal többet visz ebben a hónapban a postás. Bács-Kiskun megye három településén: Baján, Kiskunfélegyházán és Kunszálláson nyugdíjasokkal arról beszélgettünk, hogy mi a véleményük erről az intézkedésről.

Baján a Szent István városrész egyik kertés családi házána kapuján hiba kerestem, sehol sem találtam a csengőt és a feliratot, hogy kik laknak ott, csak egy kutyát láttam a kertben. Végül hangos köszönésemre egy férfi jött ki, s ajtót nyitott. Bemutatkozás után Aller Antal nyugdíjastól megkérdeztem, hogy miért nincs csengő a nevével.

– Errefelé, az egykori vasútépítő laktanya környékén rengeteg a házaló és sok helyre betörnek, úgyhogy vigyázni kell – mondta, s beljebb invitált a háromszobás családi házba, amelyet harminc évvel ezelőtt építettek.

– Látom, konvektorok van, mikor kapcsolják ki és be, vagyis mennyi ideig fűtenek?

– Állandóan ég. Negyedevente harmincezer forintba kerül. Ki tudjuk fizetni a feleségemmel. Ketten vagyunk, a fiam, lányunk kiröpiült innen, Pesten dolgoznak. Gyakran hazajönnek, s örömeinkre hozzák a két unokánkat. Harminckilenc évig kalauz voltam a vasútnál, a feleségem az Állami Biztosítónál dolgozott. Mindketten hetvenezer forint nyugdíjat kapunk, így van havonta száznegyvenezren. Meg lehet élni belőle, persze szórakozásra nem futja, de 62 évesen ezt nem is igényli az ember. Azt viszont megengedhetjük magunknak, hogy elviselhető hőmérsékletű helyiségekben legyünk.

– Merre mozdulnak ki otthonukból?

– Kimegyünk elébük, ha jönnek a gyerekek, unokák. Naponta hozunk a boltból kenyeret, tejet, havonta egyszerű bevásárolunk. Veszünk húst, felvágottat, s télen kitesszük a teraszra, mert ilyenkor főleg meleg mélyhűtőt használjuk. Majd nyáron bekapcsoljuk, addig is kevesebb a villanyszámla. Spórolni kell, mindennek meg kell lennie az ára.

– Márciusban mennyivel kap többet?

– Nem tudom. Mindenesetre jó, hogy korábban ideadják a 13. havi nyugdíj első felét. Szerintem azért döntöttek így, mert most hideg van, s a fűtést ki kell fizetni. Akik havonta harmincvalahány ezret kapnak, nem vagy csak nagy nehezen tudják rendezni a számlájukat és alig esznek valamit.

*

Kiskunfélegyháza külterületén található Selymes, amely tulajdonképpen kertvárosrész. Az első dűlő egyik családi házában lakik Kanyó József 68 éves nyugdíjas.

– Hányan laknak a házban?

– Egyedül én. Petőfiszálláson születtem, odaváló vagyok, az ottani Aranyhomok térszében növénytermesztési felelős voltam. Három ciklusban tanácsotként intéztem a község és az ott lakók dolgát. Aztán otthagytam a mezőgazdaságot és elmentem a vasúthoz. Akkor költöttünk ide, Selymesre. Évekig beosztott vonatvezető voltam, közben levelezőn tanultam, s miután elvégeztem a szaktanfolyamot, Szegeden vonatvezető vizsgát tettem. 1990-ben éppen a pécsi gyorsvonatot vezettem, amikor Baja és Mátéfházpuszta között egy úthenger a dűlőtről feljött a pályára. Száz kilométeres sebességgel belerohantam az úthengerbe. Zúzódásos sérülést szenvedtem, hatszor műtöttem.

– A hasüregi szerveim is megsérültek, sűrűn, keveset kell enniem, s szinte gyógyszerre élek. Havonta több ezer forintot a patikában hagyok, mert vényre adják a gyógyszert, de a teljes árat kell fizetni érte. Tizenhárom évvel ezelőtt mentem nyugdíjba, most hatvanezer forintot kapok. Minden drágul, a kormány semmit sem tesz az emberekért. Észbontó árrendszer van. A kenyér nélkülözhetetlen, annak idején 35-40 forintért adták kilóját, most kétszázba került. Selymesen van egy mozgóbolt, hétfőn, csütörtökön a kerítésem előtt jön el a kocsi, minden kapható, tej, kenyér, felvágott, konzerv. Úgy számoltam, hogy márciusban tizenötezerrel többet kapok, így húsvétra be tudok vásárolni.

– Tehát örül annak, hogy márciusban fizetik ki a 13. havi nyugdíj első felét?

– Nagyon jó, hogy ezt teszik, azért is, mert az idősök közül vannak, akik nem érik meg az év végét. Most megkapják, s egy kicsit elviselhetőbbek lesznek a hátralevő napjaik.

– Hogyan viseli el az egyedülélést?

– Nem vagyok egyedül. Bár a feleségemmel régen elváltunk, van két fiam: az egyik Félegyházán gépészmérnök, a másik Németországban szobafestő. A volt feleségem azt mondta nekik, hogy válassza-

nak: vagy hozzá vagy hozzám járnak. Fiúk, ezért inkább az anyjukhoz vonzódnak. Egy húgom, három nővérem van, tartom velük a kapcsolatot. És jönnek a szomszédok, tanácsokat kérnek tőlem a zöldség- és gyümölcsstermesztéssel kapcsolatban.

*

Kiskunfélegyházáról Kecskemét felé az E5-ösön mindössze hét kilométert kell autózni, s balra vezet egy út Kunszállásra. A központban egy kertés családi ház kapuján csöngettem, s egy asszony jött ki. Bemutatkozás után Kürti Baláznén behívtott otthonába, s a három szoba közül az egyikben leültünk beszélgetni.

– Kora délután egyedül találom, családtagjai dolgoznak?

– A férjem tizenegy éve meghalt, két fiam van és öt gyönyörű unokám. Az egyik gyerekem Félegyházán, a másik itt Kunszálláson dolgozik.

– Önnek hol van a munkahelye?

– A kunszállási Alkotmány térszében sztk-ügintézőként dolgoztam, de őt gerincműtém volt, harminc deka fémet építettek be, s rokkantnyugdíjas lettem, havonta 36 ezer forintot kapok.

– Ebből hogyan tudja fenntartani a házat és saját magát?

– Sehogy. Muszáj a rokkantnyugdíjam mellé dolgoznom. A félegyházi Vöröskereszt szervezetnél elsősegélynyújtással, idősekkel és mozgássérült gyerekekkel foglalkozunk. Használt ruhákat, elkobzott árukat adunk nekik és a gyerekeket nyáron Balatonfenyvesre viszik. Minden évben százharminc gyereket táboroztatunk a Mária-villában. Nagyon oda kell figyelniük, mert a gyerekek fele tolokocsis. Rendszeresen járjuk a tanyavilágot, felkutatjuk a hátrányos helyzetű gyerekeket, akik nem tudják például azt, hogy mi a vízcsep. Szüleik nagyon nehéz körülmények között élnek, s felkaroljuk fiaikat, lányait.

– Mi a véleménye arról, hogy márciusban fizetik a 13. havi nyugdíj első felét?

– Jó, hogy megkapjuk húsvét előtt. Sokan rászorulnak erre. A másik fele jól jön az év végi ünnepek előtt. Az is sokat számít majd a kisnyugdíjasoknak. Egyébként gyanítom, hogy ebből valakik hasznot akarnak húzni. Mindenesetre a választások előtt a nyugdíjasok kapnak egy kedvező gesztust.

Tarnai László

Jól sikerült klubdélután

Március 4-én a Munkáspárt VIII. kerületi szervezete, A Szabadság Támogatói Klub és a nőtagozat jó hangulatú, zenés-táncos összejövetelt tartott.

A Szabadság-kiállítást Vajda János alelnök és Gál János nyitották meg. Arató István, a párt VIII. kerületi elnöke a nőnap alkalmából virággal köszöntötte a rendezvény nőtagjait.

A vidám hangulatú rendezvény késő délutánig tartott, ahol is a résztvevők 8000 forint támogatási díjat is összeadtak.

Márciusi teendő a kiskertben²

A növényvédelem még ma is a legtöbb gondot okozza. Az új, ellenálló fajták természetbe vonása éppen ezért szívügyünk kell hogy legyen.

Azonkívül a kártevők és a kórokozók elleni vegyszermentes védekezés technikailag könnyen kivitelezhető formáit kell alkalmaznunk. Ezek között elsősorban a kizárásos módot kell említeni, ami abból áll, hogy a védett növényt (növényzetet) izoláljuk, például fóliával, flakonburával, avagy bármilyen függőnyeszerű anyaggal, de esetenként az egyes kártevők elriasztására alkalmas növény-társítással, avagy elriasztásukra alkalmas növények kivonatával is védekezhetünk. Így például a retek, a karalábé és a korai káposzta is sikeresen termeszthető váltakozó sorokba ültetve, friss fogyasztásra szánt zöldhagymával, azaz dughagymával és az egész parcella fóliá-

val vagy selejtfüggőnyvel 20-25 cm magasan letakarva. A takaróanyagot méterenként leütött karóka között hálóra terítjük. A fóliát 5-5 cm-es távolságra egymástól vastagabb szöggel kilyuggatjuk a szellőzés és az esővíz átengedése céljából. Az egyes növényeket pedig flakonburás védelemben részesítjük mindaddig, amíg a növény fejlődését nem gátolja. Különösen a helyben vetett zöldségfélék (paradicsom, paprika, dinnye, uborka, káposzta, bimbóskel) hálálják meg az ilyen gondoskodást. A bura alá hamarabb vethetünk s erősebb fagyok idején akár le is takarhatók a flakonok. Öntözéskor pedig nem kell levenni, mert a flakonra kerülő víz a gyökérzónába szívárog be. Az elföldelés helyett dupla burás takarással is sikeresen védekezhetünk. (Másképp literesre kétfeltes flakont.)

(Folytatjuk)

Cs. Nagy László

A házak között egy helyen egy öt-hat tagú fűtésszerelő brigád dolgozott valamilyen felújításon, munka közben sűrűn megálltak, rágyújtotak, beszélgettek. Végh Tóni oldalba bökött.

– Próbáljuk meg nekik eladni!

Odaléptünk hozzájuk, elmondtam, hogy író vagyok, de valaha magam is folytattam az ő mesterségüket, aztán előrukkoltam az áruval. A lepusztult csuklórészt nehezen lehetett volna elismerni, hirtelen azt találtam ki, hogy háromnegyedes újjú.

A szerelők megnézték a pulóvert, de az nem hozta lázba őket, annál nagyobb érdeklődéssel vették körül társunkat, Mezei András:

– Redsz du jiddisch? – Beszélj jiddisül? – kérdezték tőle.

A jiddis egy régi német nyelvelemből álló, szláv és héber szavakkal kevert idioma, kelet-európai és amerikai zsidó közösségek némelyikében ma is beszélik. Mezei csak a fejét rázta, mivel sokáig élt Izraelben, héberül válaszolt, ezt meg a kérdezők nem értették, a társalgás viszályterelődött oroszra. A szerelők, amikor megtudták, hogy magyar írók vagyunk, megkérdezték:

– Szabad a mai estéjük?

– Igen, vacsora után ráérünk.

– Akkor hat-hét óra felé látogassanak el újra hozzánk, addig ne egyenek túl sokat, mert szeretnénk vendégül látni magukat.

Jobb programunk nem lévén, köszönettel nyugtáztuk a meghívást. Nem akartam üres kézzel beállítani, ezért magamhoz vettem egy nagy zacskó magyar pirosaprikát és egy üveg, hasonló alkalmakra tartogatott szamorodnit, így indultunk el.

Közben a szerelőbrigád tagjai is járhattak otthon, az olajfoltos overalljukat tiszta, sportos ruhára cserélték át. Nem értem, hogy miért a szerelő műhelyben fogadtak minket, de rákérdezni nem illett volna. Két magyarzat fordult meg a fejemben: vagy mindnyájan olyan szűkös körülmények között laknak, hogy nyolc-tíz ember el sem férne náluk, vagy csak itt látták biztosítva, hogy illetéktelen fülek nem hallgatják ki a beszélgetésünket. Az asztalt itt is fehér terítővel takarták le és roskadós megrakták étellel-itallal. Grúz vörösborral koccintottunk.

Végh Tóni unszolt, hogy vegyem elő a „háromnegyedes” újjú pulóverét és próbáljam meg elpasszolni:

– Tíz rubelért is odaadom.

A szerelők csak legyintettek, egyikük mutatta a rajta lévő acélkék kötött kabátot, a modern szabású, szinte új darabot tizenöt rubelért vásárolta egy Moszkvába látogató olasz turistától. Más üzlet nem került szóba, egyre kevésbé értem, hogy mit akarnak tőlünk.

Az érdeklődés – akárcsak a délelőtti találkozásnál – Mezei András személye körül összpontosult, most már nyíltan megkérdezték tőle, hogy zsidó-e. Mezei segítségkérően nézett rám:

– Mit feleljek nekik?

Én nem éreztem semmiféle veszélyt a szituációban, azt javasoltam, hogy válaszoljon nyugodtan igennel, erre a szerelők még szorosabb gyűrűben tömörültek köré, alig győztem lefordítani a kérdéseiket:

– A származása be van-e jegyezve a személyi igazolványába? Szabadon kaphat-e útlevélet? Ha van gyereke, korlátozás nélkül felveszik-e az egyetemre? – és így tovább.

Fel sem tudtam fogni, hogy miért épp ezek a témák érdeklik őket, hogy tisztázzam a helyzetet, egy idő után visszakérdeztem. A szerelők elővetették és megmutatták különböző azonosító irataikat, „bumázkáikat”, mindegyikben fel volt tüntetve, hogy „jevrej”, vagyis zsidó.

(Szinte látom magam előtt, hogy néhány olvasóm most elhúzza a száját, nem hiszi el nekem, hogy egy egész, fizikai munkát végző brigád zsidókból állt. Nem azt állítottam, hogy a Szovjetunióban a szerelők többsége a zsidóság soraiból rekrutálódott, ezt a csapatot nyilvánvalóan a személyes ismeretség és a kirekesztettség közös sorsa terelte egybe.)

A „jevrej” szót állítólag nem vallást, hanem nemzetiséget jelölő kategóriaként használták, de ez a különbség csak formális volt, mint a közmondás tartja, nem jelentett többet, mint hogy sűrűbb vagy ritkább lyukú szitán át passzírozták a szart.

A szovjet vezetésben és magában az orosz nép nagy részében ha átalakult formában is, de tovább éltek a cári korszak „Fekete Százai”-nak és más pogromlovagoknak az eszmei hagyományai. A Szovjetunió határain belül senki sem emelte fel a szavát az államilag nem csak megtűrt, de kezdeményezett antiszemitizmussal szemben. A Nagy Honvédő Háború egykori zsidó tábormozái és katonái, zsidó tudósok és művészek sem tiltakoztak, sőt, aláírásukkal támogatták a zsidó orvosok ellen indított koncepciókat. A hitközség vezetői is készséggel szolgálták ki a hatalom törekvéseit, később elsétáltak Moszkva egyik belső kerületébe és ott megnéztem a város fő zsinagó-

Moldova György

Az utolsó töltény⁶

– HARMADIK KÖTET –

ÖNÉLETRAJZI TÖREDÉKEK

Kizárólagosan
A Szabadságban

gáját, a falon egy nagy, héber és orosz nyelvű tábla lógott, mely arra szólította fel a híveket, hogy imádkozzanak a Szovjetunió állami és pártvezetőiért.

(Tizenöt-husz évnek kellett még eltelnie, amíg a szovjet zsidóság körében kibontakozott a „refuznyikov”, elutasító mozgalma, tagjai az egzisztenciájukat kockáztatva, a börtöntől sem megrettenve öntudatosan felvállalták zsidó azonosságukat és követelték jogukat az ország elhagyására, az ő fellépésük nyomán aztán másfél-két millió zsidó vándorolt ki Izraelbe, egyik vezetőjük, Scsaranszkij még az izraeli kormányba is bekerült.)

Itt a szerelőktől hallottam először a Birobidzsáni Zsidó Autonóm Területről. Annak idején még a Sztálin irányította vezetés tervelte ki, hogy ide telepítik ki az összes Szovjetunióban élő „jevrej”-t. Térképen mutatták meg nekünk a szóban forgó helyet Moszkvától sok ezer kilométerre keletre, a transzszibériai vasút vonalának vége felé, a Bureján és Bandzsak hegység ölelésében fekszik. A zsidók eltávolításán kívül Sztálint és csapatait az a szándék is mozgatta, hogy egy látzólag önálló zsidó államnak az Izrael iránti nosztalgiaját is ellensúlyozza. Nem felejtették el, hogy Oroszország mindig is a cionista tömegszerveződések bölcsője volt, többek között innen indult el a „Hovetét Cion”, a „Cion szerelmesei” nevezetű mozgalom is.

Birobidzsánban lázas sietséggel kialakítottak egy Patyomkin jellegű látszatállamot. Itt igyekeztek minél több zsidót az előtérbe tolni kolhozelnökként, főorvosként, de még villanyóra-leolvasóként is.

(A szovjet politikai és gazdasági élet központjaiban másképp állt a helyzet, ott minden erővel próbálták háttérbe szorítani a mindig is megbízhatatlannak minősített zsidó kádereket. Két jellemző viccre emlékszem abból az időből. Hruscsov idejében főrabbit keresnek Moszkvába, a feladattal megbízott funkcionárius leverten jelenti az első titkárnak, hogy nem sikerült megfelelő embert találni:

– Az egyik jelölt párttag volt, de nem ismerte a Tórá, a másik ismerte a Tórá de nem volt párttag, a harmadik párttag volt és a Tórá is ismerte, ez viszont zsidó volt.

A másik anekdota akkor született, amikor Brezsnyev bejelentette, hogy a szovjet repülőgépek tervezői ősi orosz neveket viselnek. Kohn és Grün utazik egy repülőgépen, azt mondja Kohn Grünnek:

– Nos, Tupoljev elvtárs?

A bábkötő társaságban egy jiddis nyelvű lapot is kiadtak „Birobidzsáner Stern” címmel. Az újság állítólag csak egyszer és akkor is csak egyetlen példányban jelent meg, ezt rakták ki mutatónban a pályaudvar melletti kioszk karikatába. Egyszer egy véletlenül idevetődött turista meg akarta venni a lapot, az újságárú összetett kézzel könyörgött neki, hogy ne tegye tönkre, mert másik példányt sehol sehol sem tudna szerezni. Mikor a vevő tovább erőszakoskodott, az árú kihívta a helyi rendőrt, Iszák Mojszejevicset, aki félrevonta a turistát és az újság helyett jutányos áron felajánlotta neki egy zsidó anekdotagyűjteményt.

Ha Sztálin tovább él, a szerelők, illetve a szüleikre is a távol-keleti kitelepítés sorsa várt volna, a deportálást legfeljebb Kaganovics, Sztálin zsidó származású apósa úszhatta volna meg.

Más nagy tervekhez hasonlóan a Vezér halála után ez az elképzelés is dugába dőlt. Földrajzi tekintetben Birobidzsán természetesen továbbra is létezik. A Larousse enciklopédia szerint 80 ezer lakosa van, származásbeli összetételüket a szócikk nem taglalja, én a magam részéről nem hiszem, hogy túl sok mozdulni képes zsidó maradt

volna meg ezen a kényszerlakhelyen. Az enciklopédia az ottani mezőgazdasági szerszámgyártásról is említést tesz, a Birobidzsánban készült faekék állítólag Oroszország-szerte igen keresettek.

A szerelők azt is elmondták, hogy az egyetemre való felvételnél régen is, most is a legszigorúbban vett „numerus clausus”, vagyis származási arány szerinti „zárt szám” érvényesül, különösen az ideológiailag fontosnak tekintett szakágaknál, mint amilyen a tanári vagy a közgazdaságtudományi pálya. Később már Budapesten találkoztam egy uszgorodi zsidó fiúval, akit háromszor utasítottak el a közgazdasági kar felvételi vizsgáján, végül úgy jutott be, hogy megnyert egy ösztöndíjverseny. (Írás közben feljegyzem magamnak ezt a személyt, a továbbiakban még lesz róla mondanivalóm.)

A cári Oroszországban, majd a Szovjetunióban ez a kiválasztás nem csak a zsidókra vonatkozott, az örmények, a kaukázusi tatárok és még számtalan más nép és nemzetiség is hasonló körülmények között vegetált, őket is pogromok és kényszerkitelepitések pusztították. Az ország továbbra is a népek börtöne maradt.

*

Harmad- vagy negyednap tovább utaztunk Leningrádba, a szovjet vasút büszkeségével, a „Vörös Nyíl” expresszsel. Ez a vonat 23.55-kor indult Moszkvából és másnap reggel 8.25-kor futott be a túlsó végállomásra, tehát majdnem végig sötétben haladt, de a lelkiismeretes Vihar Béla, ölében a prospektussal, folyamatosan bámult ki az ablakon, hátha a tekintetével sikerül elkapnia egy-egy műemlék körvonalait.

Itt fent északon már bekopogtatott a tél, a szél hideg permetet fröcskölt szét a Néva vizéből, a hőmérő reggel is mínusz tíz-tizenkét fokot jelzett. Mint ahogy már Budapesten az indulásnál is sejtettem, Végh Tóni nem hozott magával sem kalapot, sem sapkát, nyilván abban a meggyőződésben, hogy az igazi macsó hajadonfótt jár, de most, amikor kopasz feje égő vörösre fagyott, feljebb húzta a kabátját és azzal takarta be.

A fő turistaszexon – Moszkvához hasonlóan – már itt is véget ért, ennek következtében a jelzettnél magasabb színvonalú, nemzetközi szállodában helyezték el a csoportunkat. Minden emeleten külön „gyezurnaja”, sobaasszony teázott a folyosó végében, ahonnan minden mozgást át tudott tekinteni.

Beszállásoláskor megnézte a portán kapott irányító papírokat, az enyémet nem találta rendben.

– Vi továris Moldov, no gyeve továris Moldova? Maga Moldov elvtárs, de hol van Moldova asszony?!

Hosszan értekezett a recepcióval, míg végre hajlandó volt elfogadni a papíromat. Egyébként is szigorúan őrködött az előírások betartásán, napközben fel lehetett vinni „látogatókat” a szobákba, de megjegyezte, hogy ki fogadott vendéget, ha nem látta elmenni, éjfélkor dörömbölt a szobáján és harsány hangon távozásra szólította fel az illetéktelenül ott tartózkodókat. A kommunista erkölcs a szállodában nulla óra nulla perckor kezdődött.

Már ott-tartózkodásunk elején feltűnt egy húszhuszonkét éves lány, aki reggelként, amikor mi átjöttünk az étkezőből, már ott üldögélt a szálloda előcsarnokában. Sudár, egyenes tartású, dívatosan rövidre vágott hajával, nyilvánvalóan külföldi beszerzésből származó vagy csomagból vásárolt középkék kosztümjében kivált a lobbiban mozgó nők sokaságából. Ránézésre franciának vagy hollandnak tűnt, de a pincértől oroszul rendelte meg az üdítőjét. Mindig egyedül ült az asztalánál, sem társaság, sem férfi partner nem csatlakozott hozzá.

Végh Tóni és Mezei első pillantásra besorolták őt a nemzetközi hoteleket ellepő kurtizánok közé, akik némi valutáért gatlástalanul mentek szobára az őket leszlító vendégekkel. Én nem érttem egyet velük. Nem mintha bőséges tapasztalatokkal rendelkeztem volna a nemzetközi prostitúció terén, de sehogyan sem illett bele ebbe a képbe a lányból áradó riadt önbizalomhiány, melyet hiába próbált ellensúlyozni látszólagos fesztelenséggel.

Úgy emlékszem, ő szólította meg a társaságunkat, bemutatkozott: Vera Fominának hívták, a nagy orosz festőről, Rjepinről elnevezett főiskolára járt, művészettörténésznek készült. A tanítványok még nem kezdődtek meg az előadások, Vera ráért, felajánlotta, hogy szívesen kalauzol minket leningrádi városnéző sétáinkon.

A Néva folyó hídjáról lenéztünk a fürge kis vontatóhajókra, amelyek hatalmas uszályokat húztak maguk után. A Palota téren megbámultuk Sándor cári Diadalmi Oszlopát, melyet 600 tonnányi gránitból faragták – önsúlya minden alapozás és külső támaszték nélkül talpon tartotta. A majd ötven méter magas oszlop tetején egy angyal állt, aki lábával a forradalmat jelképező kígyót a tóba tapos. A központi sugárút, a Nyevszkij Prospekt sétálva Vera Gogolt idézte:

„...Nincs szebb a Nyevszkij prospektnél, leg-

alábbis Pétervárott, amelynek ez a mindene. Mi mindennel nem ékeskedik fővárosunknak ez a gyönyörű útja?!”

(Az igazsághoz hozzátartozik, hogy egyszer ez a legendás sugárút más arcával fordult felénk. Egy színházi program után éjjel körül tartottunk a szállodánk felé és láttuk, hogy a Nyevszkij prospekt egész hosszában rendőrök gumibottal verik a vendéglőkből előtáncoló renitens részeket, így biztatva őket gyorsabb távozásra.)

A séta befejeztével visszatértünk a szállodába. Hálánk jeléül megpróbáltunk egy öt rubelest csúsztatni Vera kezébe, de a lány elhárította, csak egy teára szóló meghívást fogadott el. Hosszan eltársalgott velünk, láthatólag érdekelte a magyarországi életminőség és a társadalmi kapcsolatrendszer. Mikor magunkra maradtunk, Mezei gyanakodva kérdezte:

– Lehet, hogy ez a nő egy ügynök, akit ránk állítottak?

Leintettem:

– Milyen titkokat tudunk mi, amelyeket ki akarna szedni belőlünk?! Azt, hogy az „Élet és Irodalom” mennyi honoráriumot fizet egy gépelt oldalért?

Ez elég meggyőzően hangzott ahhoz, hogy eloszlassa a gyanút. Végh Tóni megpróbálta kihasználni az együttlétet, közelebb húzódott a lányhoz és megszokott stílusában öklével megdöngötte a mellkasát:

– Szportszmen! – majd felfelé mutatott: – Komnáta!

Vera úgy tett, mintha nem is hallaná a felhívást, elfogulatlanúságot erőltetve magára tovább társalgott, az iránt érdeklődött, milyen színvonalon élnek Magyarországon a művészettörténészek. Tóni ezek után nem pazarolt rá több fáradságot, odament a pulthoz és egy pincérvél bocsátkozott mély eszmecserebe, időnként odakibált hozzám:

– Mit jelent az, hogy „nye hácsu”?

– Nem akarok.

– És azt hogy mondják oroszul, hogy van egy eladó pulóverem, jöjjön fel és nézze meg?

– Tudod mit, Tóni? Vegyél magadnak egy szótárt!

Azt hittem, hogy Vera megsértődött az inzultustól és elmarad tőlünk, de másnap reggel újra ott ült a szálloda előcsarnokában. Azt javasolta, hogy folytassuk a sétáinkat – ezúttal Tóni nélkül. Mezeivel hármasban vágtunk neki az útnak.

Megnéztük az épp akkoriban átadott új tengeri kikötőt. Mintegy a lassan, de biztosan közeledő „nyitás” előjeleként Leningrádot egyre több menetrendszerű személyhajójárat kötötte össze nyugati célpontokkal, finn, svéd, angol, sőt, kanadai városokkal is. Vera végakozva figyelte a beszálló utasok tömegét, búcsút intett egy hajó után, amely nekivágott a nyílt tengernek.

Betértünk az Izsák székesegyházba, az épület már rég nem egyházi célokra szolgált – a forradalom után múzeummi alakították át. A hasonló átszervezéseket tekintve járhatott volna rosszabbul is, a minszki nagy templomban a belorusz vámosok által elkobzott csempészárú állandó bemutatóját rendezték meg. Több ilyen helyen is jártam és mindig úgy éreztem, hogy ezekből a csupas, vallási díszektől megfosztott falakból még erőteljesebben árad a hit ereje, mint korábban, eredeti rendeltetésük idején.

Az Izsák székesegyházban számos szobor, dombormű és más egyházi emlék maradt a helyén, melyet a látogatók megnézhettek. Feltűnt, hogy Vera kevésbé ismeri ki magát a pravoszláv szakrális fogalmakban, ez természetesen látszott az ateista szovjet nevelési rendszerben, inkább csak úgy mellékesen kérdeztem meg, hogy milyen vallású. A lány arcán ideges rágás futott végig.

– Miért fontos ez?

– Nem fontos, csak úgy érdekelne.

– Vallásom nincs, csak nemzetiségem: jevrejka. Ezt a szót Mezei is megértette, magához húzta és megcsókolta a lányt:

– Nem emlékszel rám, Vera? Öt ezer évvel ezelőtt együtt indultunk el Keletről. Azóta elvesztettük egymást, de én tudtam, hogy egyszer újra találkozunk.

Kedves Olvasóink!

A fenti regényrészlettel befejezzük Moldova György Az utolsó töltény című önéletrajzi műve harmadik kötetének közlését. Az író 2004. március 11-én mutatja be könyvét a sajtónak, és ettől a héttől kezdve már a könyvesboltokban is hozzájuthatnak. Március 16-án 16 órától pedig az író a budapesti Lehel téren, a Mikulás könyvesbolt előtt dedikál, s az érdeklődők a bolti árnál olcsóbban vásárolhatnak könyveiből.

Köszönjük, hogy az író lehetőséget teremtett rá, hogy már megjelenés előtt ismerkedjünk új művével A Szabadság hasábjain! Máris várjuk az újabb regény születését.

Száz éve született

József Attila

„A ferencvárosi mosónő fia immáron
a világirodalom óriása.
Születésnapja – április tizenegyediké –
évtizedek óta a magyar líra ünnepének számít.”

Szegeden a Templom utca 3. szám alatt volt a Koroknay-nyomda. Állítólag 1922 nyarán tért be ide József Attila, hogy a Szépség koldusa című kötetének Juhász Gyula és Móra Ferenc által „jóváhagyott” példányát átnyújtsa szedésre. Koroknay édesanyja, az idős könyvkötő vette át tőle a kéziratot és megkérdezte: szereti-e az alföldi gulyást galuskával? Attila tizenhét éves volt és nagyon éhes – persze, hogy szerette. (Ez utóbbi állapot élete hátralévő tizenöt esztendejében is folyamatosan érvényben maradt...)

Marika, a berakólány – később Koroknay felesége – szintén jó szívvel volt hozzá, így a szomorú szemű diákyerek gyakori vendég lett a házában. Attila „kismamán” nevezte Marikát, az pedig Tillának becézte őt.

Tilla időközben a huszadik század legnagyobb költői közé emelkedett, nemcsak hazai, hanem világviszonylatban is. Születése napját, április 11-ét a költészet ünnepévé tettük meg bő négy évtizeddel ezelőtt.

Éveken át szinte nemzeti ünnep volt ez a nap. Akkor, amikor az emberek még szerették a verseket. Manapság viszont félnek a versektől. A mai költői termékek ugyanis többségükben agresszívek, nagyképzűek, sértőek, fityiszt-mutatók. Felbosszantanak vagy megaláznak, ahelyett, hogy elrendeznék bennünk a világot. Az volna a dolguk, hogy legemberibb indulataink cinkostársaiul szegődjenek, hogy magabiztossá tegyék a humánium mind félszegebb mocanárait a lelkiünkben. Ám a versek – jó ideje már – nem azt teszik, ami a tisztük volna.

Sosztakovics, a nagy orosz zeneszerző ezt írja *Testamentumában*: „A zene lehet keserű és kétségbeesett, de nem lehet cinikus. Több ízben vádoltak cinizmussal, és nemcsak kormányhivatalnokok. De más a kétségbeesés és más a cinizmus, éppen úgy, amint különbözik a bosszúság és a cinizmus is. Amikor valaki kétségbeesett, ez azt jelenti, hogy még hisz valamiben.”

Nos, ez a költészetre is áll, hiszen az is érzelemből fakad, akárcsak a zene. Valahol én is nyilatkoztam régebben, hogy cinikusnak nem versben kell lenni. Lehet tanulmányban, publicisztikában, sok más műfajban – de versben soha. A költőnek legyen hite – és ennek gyönyörű kisugárzásával segítse élni a lelkiileg veszélyeztetettek sokaságát. A költő „vadak közül a szelídekhez” fellebbez mindig – hogy a méltatlanul elfedett *Jobbágy Károlyt* idézzem.

Szántó Judit szerint Attila 1935-ben Keszler Artúr unszolására modern operaszöveg megírásának gon-

dolatával kacérokodott, brechti mintára. A *Koldusopera* lett volna a modell. Egy song el is készült a műből, a címe: *A boldogság nyitott könyv*, tessék, olvassák! Közreadjuk, mert ez a kevésbé ismert József Attila-művek közé tartozik.

Baranyi Ferenc

A boldogság nyitott könyv

Nem, nem igaz, nem, nem igaz,
hogy Ádám volt az első gaz.
'Sz azért nő alma, hogy szakasszon
almát a férfi és az asszony.
A földön annyi a jó dolog,
hát mért ne lennénk boldogok?
Az ember oly szelíd alak!
Ha nem piszkálják, nem harap.

Nem, nem igaz, nem, nem igaz,
hogy nincs elég tyúk, humberg az.
Egy kotlós százra terít szárnyat
és sok, ha egy nap falunk hármát.
S a tyúk ha ezért nem morog
az ember gyomra mért korog?
Ez oly világos, mint a nap,
csak bele ne kotyogjanak.

Nem, nem igaz, nem, nem igaz,
hogy huncut a kövér kopasz.
Hol híznak, ott baj nem lehet már,
a hájjal emberszeretet jár.
Hát sétálj, igyál, falj sokat,
mit komplikáld a dolgokat?
Az ember oly szelíd alak,
ha cirógatják, nem harap.

A rossz hányja, a rossz veti
az embert, – ez kijár neki.
Magára zárta a kaput,
csak akkor volt jó, ha aludt.
Mert annyi rossz ösztön sorolja,
nem tud szeretni éhgyomorra,
mert nem sétál, hanem azon van,
hogy a dolgot komplikálja nyomban;
a boldogság jött, – ő meg elszaladt
hja, – buta volt és az maradt.

Búcsú egy igaz kommunistától

A 70-es évek közepén Moszkvában találkoztam vele. Én mint moszkvai diák, aki néhány társával együtt elment a Chilei Kommunista Párt gyűlésére. Ő mint a chilei kommunisták legendás vezetője. Megrázott a hétvégi hír: hatvanhárom éves korában vasárnap elhunyt *Gladys Marin*, a Chilei Kommunista Párt elnöke.

Most már elmondhatjuk: élete egy kommunista forradalmár élete volt. Egy emberé, aki nem egyszerűen áldozatot vállalt a forradalom ügyéért, hanem mindent feláldozott érte.

1941. július 16-án, egyszerű vidéki családban született, apja parasztember volt, anyja pedagógus. 16 éves korában lépett be a Kommunista Ifjúsági Szövetségbe. 1964-ben aktív részese volt a későbbi elnök, *Salvador Allende* kampányának, 1965-től egészen 1973 szeptemberéig parlamenti képviselő. 1970-ben a kommunista ifjúság és *Gladys Marin* személyesen kulcsszerepet játszott abban, hogy Chile élére egy haladó ember, Allende került.

1973. szeptember 11-ike megváltoztatta Chile és az ő életét is. *Pinochet* 1973 és 1990 közötti uralma alatt több mint háromezer embert ölt meg politikai okokból vagy nyilvánítottak eltűntnek, 27 ezer embert pedig megkínáltak. *Gladys Marin* férje, *Jorge Munoz* egyike a Pi-

nochet-rezsim idején eltűnt mintegy 2000 fogoly.

A Pinochet-rendszer ellensége. A száz leginkább keresett kommunista és baloldali személyiség között *Gladys Marin* a tizedik helyen volt. A párt utasítására illegálisba vonult, előbb a holland nagykövetségen talált menedéket, majd 1974-ben sikerült külföldre jutnia. 1978-ban illegálisan visszatért Chilébe és megszervezte a földalatti kommunista ellenállást. A párt főtitkára, majd elnöke lett. 1998-ban, a már némileg demokratizált viszonyok között a baloldali erők köztársasági elnökjelöltje volt *Pinochet* tábornokkal szemben.

Internacionalista volt. A legnehezebb időkben jutott ideje és energiája, hogy szolidaritási meneteket szervezzen Vietnám támogatására. Akkor ott, Moszkvában volt jó szava hozzánk is, magyar kommunistákhoz. Hitt a világhorradalom eszméjében, a proletárinternacionalizmusban.

Régóta tudtuk, hogy agyadaganatban szenved. Decemberben jött a párt hivatalos híre, hogy állapotja válságosra fordult. Búcsúunk tőle, és megerősítjük hitünket kommunista eszméinkben, a szocializmusban, az internacionálizmusban.

Thürmer Gyula

Helyre kell állítanunk a pártfegyelmet!

AZ ELNÖKSÉG MÁRCIUS 7-EI ÜLÉSÉRŐL

● A görög kommunisták köszönetét és jókívánságait tolmácsolta levelében Aleka Paparigha, a Görög KP főtitkára – hangzott el a Munkáspárt elnökségének március 7-ei ülésén. A Görög KP vezetése megerősítette, hogy a jövőben is a Munkáspárt mellett állnak közös kommunista eszméink és az internacionalista szolidaritás jegyében.

● Az elnökség áttekintette a választási program irányelveinek előkészületeit. Nagyon sok javaslat érkezett az Ideológiai Bizottság tagjaitól, és sok más párttagunktól is. Általános az

igény, hogy a program rövid, közérthető legyen, a munkáshoz, a dolgozó emberhez szóljon.

● Az elnökség megvitatta a jelöltállítás helyzetét is. Mint ismeretes, a Központi Bizottság tavaly szeptemberi döntése alapján a Munkáspárt mind a 176 egyéni választókerületben kíván jelölteket indítani. Március 1-jéig kellett a megyei és a budapesti elnökségeknek megadni a jelölt-jelöltek adatait. Ez a munka nagyon kevés helyen fejeződött be. A pártellenzék tevékenysége sajnálatosan ezen a téren is érződik. Azok a megyék, amelyek vezetése a párt-

ellenzékét támogatja, ezen a téren sem tartja be az alapvető normákat. A fegyelem tudatos bomlasztása kihat a helyi szervezetre is, és súlyosan veszélyeztet a választási munkát. A pártellenzék rombolása érződik abban is, hogy egyes szervezeteink, úgymond, kívánnak: mi lesz március 12-én. Az elnökség megerősítette: közös kötelességünk, hogy a Központi Bizottság március 12-ei ülésén véget vessünk a frakciózásnak, a pártellenzéki tevékenységnek, és a Munkáspárt elinduljon a fellendülés útján.

– Tudósítónktól

Érjük el áprilisig az egymilliót!

Érjük el áprilisig az egymilliót! – mondták többen is, akik látták az Ezres Klub eddigi tevékenységének eredményét. Örömmel jelentjük, hogy az Ezres Klub eddigi gyűjtése a héten elérheti a 600 ezer forintot. Gratulálunk és köszönjük mindenkinek.

Örömteli, hogy a budapestiek mellett most már a vidékiek is nagy létszámban csatlakoztak a mozgalomhoz. Úgy tűnik, hogy a kapcsolattartás is bevált. A jelentkezők csekkeket kapnak, majd a csekken befizetik a tízezer forintot.

Kollektív tagként jelentkezett a Munkáspárt Nőtagozata. A munkáspárti asszonyok megígérték, hogy sok-sok tízezer forinttal fogják segíteni a párt választási küzdelmét, de mindenképpen szeretnék, hogy ők is a tagok között szerepeljenek.

Az Ezres Klub tagjai (tényleges befizetők): *Csikány Józsefné, Német János, Nagy Zoltánné, dr. Thürmer Gyuláné, Lovász Dezső, idősebb dr. Thürmer Gyula, Thürmer Gyula, dr. Zentai Arthurné, dr. Logvinov Veronika, dr. Gesztési Ferenc, Farkas Ferenc, Schmál Jánosné, dr. Rikli Erzsébet, Lichtenstein Róbert, Szikra Lászlóné, Benkő Viktorné, Kapcsos Emil, Kapcsos Emilné, Szemők Lászlóné, Erdős István, dr. Ma-*

jercsik János, dr. Nagy László, Varga Antalné, Parizék Henrik, Szőnyi István, Komlós Andor, Komlós Andorné, dr. Hajdú József, Tóth Erzsébet, Rácz Sándor, Wenczel Tiborné, Lakos Pál, Kajli Béla, Hegedűs Sándorné, Hegedűs Sándor.

Köszöntjük új tagjainkat: *Munkáspárt Nőtagozata, Borsi Sándor, Borsi Sándorné, Hamar József, Kovács József, Elek Imre, Király István, Dikó Miklós, Czikora Gyula, Csajbók Ferenc, Csajbók Ferencné, Szádváry Gyula, Kupis Ferenc, Kibili Jánosné, Balogh Imre, Such Mihály, Nagy Lajos, Fábry Andrásné, Nagy Sándor, Göndör Tibor, Göndör Tiborné, dr. Szatmáry Miklósné.*

Sokak kérésére megismétljük, hogy ki is lehet az Ezres Klub tagja:

1. Az Ezres Klub tagja lehet mindenki, aki évente legalább tízezer forinttal támogatja a Munkáspárt választási küzdelmét.

2. Az Ezres Klub tagjainak

nem kell külön befizetni az évi 2000 forintot, amely a párt minden tagja számára elvárás.

3. Az Ezres Klubba a párt-Központi Bizottságában lehet jelentkezni személyesen, telefonon, írásban, e-mailen, *Holoda Évánál* vagy *Nagy Zoltán-nál*.

Telefon: 06 (1) 334-2721. Postai cím: 1082 Budapest, Baross u. 61. E-mail: mp200@axelero.hu.

4. A központ rögzíti a jelentkezést. Személyes jelentkezés esetén a pénz rögtön be lehet fizetni. Ha a jelentkezés nem személyesen történik, a központ a jelentkezőnek csekkeket küld, s azon kell befizetni a támogatást.

5. A pénz beérkezése után a központ tízezer forintos támogatási jegyet és az Ezres Klub névre szóló tagsági igazolványát adja át, illetve küldi meg a jelentkezőnek.

6. Az Ezres Klub tagjai személyes tájékoztatást kapnak a párt jövőbeni rendezvényeiről, személyes meghívást a párt kiemelt eseményeire.

Várjuk újabb tagtársainkat!

– Munkatársunktól

Olaszul tanulna
nagyamama
Dél-Budán.

Telefon: 362-0018.

Lapunkat rendszeresen szemlézi
Magyarország legnagyobb
médiafigyelője az
»OBSERVER«
BUDAPESTI MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

Kitüntetések,
papír- és fémpénzek,
képeslapok, porcelánok
adásvétele.

Veres érembolt,

VII. ker. Izabella utca 37.

Tel.: 322-4799
H–P: 9–17 óráig.

VESZTESÉGEINK

Domos Sándor, aki 1945 óta volt tagja a pártnak, 86 éves korában elhunyt. *Lágymányosi alapszervezet*

Szalárdi Péterné, aki 1958 óta volt a párt tagja, 84 éves korában elhunyt. *Hódmezővásárhelyi alapszervezet*

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK

Szaló Lajos, aki 1945 óta volt tagja a pártnak, 80 éves korában elhunyt. *Győr és környéke alapszervezet*

Limpárt Kálmán, aki 1945 óta volt tagja a pártnak, 91 éves korában elhunyt. *Győr és környéke alapszervezet*

A Szabadság

A Munkáspárt központi politikai hetilapja
Felelős szerkesztő: Szabados Judit
Szerkesztőség: 1082 Budapest VIII., Baross utca 61.
Telefon: 313-5420 (közvetlen); 334-1509/22 m. Telefax: 313-5423
Lapterjesztés: Szigeti Endréné, tel.: 334-1509/23 m.
A Szabadság e-mail címe: mp400@axelero.hu
Kiadja: a Progressio Kft., a kiadásért felelős: Vajda János igazgató
ISSN 0865-5146

Terjeszti: a Budapesti és a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt., valamint az alternatív lapterjesztők
Előfizetési díj: egy évre 5520 Ft, fél évre 2760 Ft, negyedévre 1380 Ft, egy hónapra 460 Ft
Előfizethető a hírlapkiadóknál, a Hírlapelőfizetési Irodában (Helir 1900), a Magyar Posta kerületi hírlapüzletági ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.
Szedés, törledés: Progressio Kft.
Nyomtatás: Apolló Kft. 1165 Budapest, Szemléc utca 25.
Felelős vezető: Mózes Ferenc ügyvezető igazgató

A Munkáspárt internetcíme: <http://www.munkaspart.hu>